Högskolan i Halmstad

Sektionen för Hälsa och Samhälle

Socialpsykologi 61-90, Ht 2012

C-uppsats 15 p

Det relationsskapande studentlivet

- *En studie av tio studenters relationella välmående tolkat ur deras upplevelser kring förändringar och möjligheter*

Anton Ragnarsson 1991-08-06

Josefin Ohlsson 1988-11-03

Handledare: Niklas Westberg

Examinator: Christopher Kindblad

2013-01-31

Abstrakt

Svenska

I detta arbete har vi ur ett **socialpsykologiskt perspektiv** intresserat oss för tio **studenters** liv och deras uppfattningar om sina nya liv efter att de har flyttat från sina hemstäder och börjat studera. Genom att använda oss av kvalitativa intervjuer har vi försökt att få en insikt i studenternas **välmående**. I intervjuerna har vi fått ta del av deras personliga uppfattningar kring den social förändring som skett i deras existerande förhållande, socialt bemötande av människorna i nya staden och hur väl de har lyckats bygga upp nya **relationer**, samt även vilka möjligheter de upplevt har funnits till att nya relationer. Efter att vi har presenterat våra intervjupersoner kommer vi att fokusera på deras svar och sedan försöka analysera det med hjälp av ett flertal teorier. Med hjälp av **sociala band** förstår vi deras upplevelser av eget ansvar och nollningens roll i relationskapandet, samt tolkar vi på de eventuella kopplingarna mellan goda sociala band sedan tidigare och hur det har påverkat dem i relationsskapandet nu. Vi tolkar deras svar utifrån **relationsförnödenheter**, följt av att vi fördjupar oss i lärarens roll och till sist även en del av studenternas övergångsfas från ungdomar till vuxna.

English

In this paper we are going to look closer at ten students' lives and from a social psychological perspective view their perception regarding their new life after leaving home and beginning their lives as students in a whole new city. By using qualitative interviews we have tried to get an insight in the students' state of wellbeing. During the interviews we have been able to take part of their personal perception regarding the social change that has happened in their lives, the social treatment by the people in their new city and how well they have managed to build new relationships, as well as what possibilities they have encountered to create new relationships. After presenting our interviewers, we are going to take a closer look at their answers and then try to analyze them with the help of multiple theories. With the help of Social Bonds we'll interpret their experiences of sense of own responsibility and the importance of "nollningen" in the relationship creation, as well as looking at possible connections between preexisting good social bonds and how it has affected them in their current search and creation of relationships. We'll interpret their answers through provisions of relationships followed by taking a look at the teachers' role, and finally a part of the students' transition phase from teenagers to young adults as well.

Innehållsförteckning

1.	**Inledning**	**1**
1.1	Fenomen	1
1.2	Socialpsykologisk problematik och syfte	2
2.	**Bakgrund och tidigare forskning**	**3**
2.1	Högskolan	3
2.2	Tidigare forskning rörande välmående	4
2.3	Tidigare forskning rörande vuxenblivande	5
2.4	Tidigare forskning rörande socialt stöd	6
3.	**Teoretiska utgångspunkter**	**6**
3.1	Teorimotivering	6
3.2	Sociala band	8
3.3	Relationsförnödenheter	10
3.4	Vad eller vem	12
4.	**Metod**	**13**
4.1	Vetenskapsteoretisk ansats	13
4.2	Förförståelse	15
4.3	Metod	17
4.4	Urval	18
4.5	Tillvägagångssätt	19
4.6	Tillförlitlighet	21
4.7	Etisk reflektion	22
5. Presentation av Materialet		**24**
5.1	Gamla relationer	25
5.1.1	Familje- och vänskapsrelationer sedan tidigare	25
5.1.2	Förändringar i existerande relationer efter flytt till den nya staden	25
5.2	Nya relationer	27
5.2.1	Nollningen – en möjlighet eller en begränsning?	27
5.2.2	Vänskapsrelationer under konstruktion	29

5.2.3 Lärare och annan högskolepersonal 31
5.2.4 Halmstad – möjligheternas stad? 32
5.3 Sammanfattning med de viktigaste resultaten 33

6. Socialpsykologisk analys och tolkning 34
6.1 Nollningens roll i skapandet av nya relationer 35
6.2 En utveckling av social integration 38
6.3 Omvårdande lärare sökes 40
6.4 Att hantera relationskapande 41
6.5 Vuxenblivandets krokiga väg 42

7. Reflektioner 44

8. Sammanfattande avslutning 46

Referenslista

Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide
Bilaga 2: En transkriberad intervju

1. Inledning

1.1 Fenomen

Många unga väljer idag att börja studera och därmed lämna sin hemstad, och i deras nya stad är den direkta familjen och de gamla vännerna inte på samma vis längre en del av vardagslivet. I detta arbete intresserar vi oss för ett antal studenter som har flyttat i samband med sina studier och för deras egna upplevelser och erfarenheter av sociala relationer till andra människor. Vi vill även ta reda på hur det sedan kan kopplas till hur de tio studenterna mår efter flytten till den nya staden, exempelvis om de har upplevt sina tidigare relationer som goda och hur detta i så fall påverkar dem i skapandet av nya relationer. Vi menar att det är ett tillfälle där det händer mycket i studenternas liv och det kan för många gälla den första stunden i livet som de bor själva på en annan plats än den som de har vuxit upp på.

En viktig utgångspunkt i denna studie är alltså att människors sociala relationer på olika vis är relaterade till deras välmående. Tanken är inte att få en generell uppfattning om hur studenter i allmänhet upplever sina första månader med högskolestudier, utan vår förhoppning är att vi med studien ska kunna förstå *hur* just ett tiotal unga, ser på sin övergång till ett nytt socialt vuxenliv, och hur de tycker att det har påverkat deras välbefinnande. Men vi är inte ute efter att bevisa att studenterna mår bra eller dåligt, utan vi vill höra *hur* de mår i de sociala sammanhang som rör deras nya liv som studenter. Och för att få fram hur studenterna mår kommer vi att närma oss två aspekter av deras relationer. Den första är just den **sociala förändringen** i studenternas vardag, då de inte längre befinner sig i närheten av sina ”tidigare” relationer till familj och vänner. Vi är intresserade av vad förändringen har inneburit för existerande och nya relationer, och framförallt hur den också har inverkat på varje individs välmående. Har till exempel relationerna till den närmaste familjen och vännerna förändrats sedan individen flyttade, och i så fall på vilket sätt? Hur anser individen att det har påverkat dess välmående? Den här aspekten rör sig alltså om studenternas egna upplevda känslor kring sina sedan tidigare existerande relationer, men också om hur anpassningen till det nya har upplevts.

Den andra aspekten som vi vill lyfta fram är hur studenterna upplever det **sociala bemötandet** sedan de kommit till sin nya stad, och hur de anser att detta har påverkat dem, samt hur studenterna har upplevt nya **möjligheter till relationer** i sina ”nya” liv. Att ta för sig och skaffa nya relationer kan vara svårt om till exempel den nya staden känns främmande, och hur

folk runt omkring bemöter studenten menar vi eventuellt skulle kunna spela viktig roll på individens välmående. Här undrar vi till exempel hur individen har upplevt att mötet med nya människor har varit i den nya staden, både i och utanför högskolan. Kände individen sig välkommen i sin nya stad och hur har det i så fall påverkat dens välmående? Möjligheterna blir en följd av hur bemötandet från andra människor upplevs av studenten, vilket leder oss till en utveckling av den här aspekten av välmående. Hur har studenten tolkat sina möjligheter till att skapa nya relationer i studentlivet? Har situationen varit som studenten har förväntat sig, och framför allt hur har det påverkat dess välmående i positiv eller negativ riktning?

1.2 Socialpsykologisk problematik och syfte

Vi kommer i det här arbetet att använda oss av kvalitativa intervjuer för att studera tio nyblivna högskolestudenters erfarenheter och upplevelser av relationellt välmående efter att de har flyttat till en ny stad. Vi fokuserar på både deras gamla sociala relationer och de nya som de har skapat. Vi intresserar oss också för studenternas upplevelser av hur deras gamla relationer har förändrats och hur de har bemötts och erbjudits möjligheter till nya relationer som nyinflyttande. Detta undersöker vi genom att fördjupa oss i ett urval av begrepp som leder till relationellt välmående, det vill säga balansen mellan närhet och distans i relationen till andra, huruvida studenterna blir sedda utifrån sina personliga egenskaper i respektive relationer, samt vilka sociala förnödenheter som är viktigast för studenterna när de kommer till sin nya stad för att börja studera.

En individs välmående kan bero på tusentals saker, och för en student kan det inte minst röra sig om att vara orolig för kommande tentor. Men den delen av välmående som vi vill fokusera på är just den som är beroende av individens sociala relationer. Syftet med vårt arbete är att skapa en förståelse av hur tio nyblivna studenter erfar sin ”relationella vardag” och hur de upplever sitt tillstånd av välmående genom sina relationer. Vi menar att studentens sociala relationer framförallt handlar om de till (1) familj och vänner sedan innan flytten, (2) till andra studenter, (3) till lärare och annan högskolepersonal och slutligen (4) alla övriga relationer till människor i den nya staden. Det är dessa fyra typer av relationer som vi kommer att utgå från när vi syftar på studentens huvudsakliga relationer, men vi är inte låsta vid dem utan är även öppna för om studenten saknar någon eller alla dessa relationer.

Vi kommer att sträva efter att få en större förståelse för just det här fenomenet, eftersom vi själva en gång har varit i den situationen som vi beskriver ovan, och att vi har upplevt både motgångar och positiva aspekter av studentlivet. Genom att fokusera på ett antal exempel på

hur studenter har upplevt de sociala aspekterna av övergången till sina nya liv, hoppas vi på att få en större förståelse för hur deras gamla relationer har formats och hur de har skapat nya. Syftet med vår studie är inte att presentera hur den ”generella massan” ser på relationellt välmående, utan vi hoppas på att våra exempel kan leda till att den som läser det här arbetet kan få en inblick i hur studenterna upplever relationer i anpassningen till sina nya studentliv.

Med vårt syfte som utgångspunkt lyder vår frågeställning: *hur kan vi förstå tio unga högskolestudenters uppfattningar kring sin relationella vardag, och eventuella konsekvenser för deras välmående i sitt nya liv?*

2. Bakgrund och tidigare forskning

2.1 Högskolan

Studenternas egna upplevelser är någonting som intresserar Högskoleverket, de har därför har tagit fram ett antal rapporter kring ämnet. Rurling och Gillströms (2010) rapport behandlar en studie som var i enkätform, och handlade om hur det sociala livet såg ut för några studenter i Sverige år 2009. Hälsa visade sig vara en viktig faktor som spelade in i studenternas liv, och bland svaren från de som deltog kom det fram att många studenter tycktes föredra en god utbildning som kunde leda till ett bra arbete, framför att de skulle utvecklas på ett mer personligt plan under studietiden. Det ledde till att många lade ner mer tid på studier än på annat i livet. Många av de medverkande i undersökningen bodde ensamma i studentlägenheter, samtidigt som det var ett fåtal som hade valt att bo kvar hemma hos sina föräldrar under tiden för studierna. Eurostudent-projektet, som ligger bakom studien, intresserar sig för hur boendesituationen ser ut för studenter i Europa eftersom de anser att flytten ger dem chansen till att bli vuxna och ta ett större ansvar för sina vuxenliv (Rurling och Gillström, 2010, sid.5f, 32f).

Våra intervjupersoner läser alla på Högskolan i Halmstad, som år 2011 hade 10 085 studerande, varav 5 604 av dem var helårsstudenter. De tio studenterna läser även på varsitt program som motsvarar cirka tre års heltidsstudier (Lundén, 2011). Nathalie Sjögren Törhagen (2010) skriver på högskolans hemsida om undersökningen studentbarometern, vars mål innefattar att ta reda på hur studenterna på högskolan ser på studentlivet. I den senaste undersökningen deltog 870 studenter som svarade på frågor rörande bland annat deras hälsa

och deras egna chanser till att påverka och ta del av utbildningen. De flesta av dem menade att de var nöjda med bemötandet på högskolan som organisation, och de ansåg att det fanns tillräckligt med stöd för studenter genom framförallt studenthälsan, som är en del av organisationen. Där finns bland annat en sjuksköterska, en idrottspedagog, en präst och en gestaltterapeut som stöttar de individer som har behov av det. Andra aktiviteter för studenterna i deras vardag är bland annat Kårens olika arrangemang och nollningen, vilken brukar vara väldigt populär bland de som ska börja läsa på högskolan. Nollningen är en aktivitet för de som ska börja läsa vid något program på högskolan. Där får de nyblivna studenterna chansen att under en vecka lära känna sina klasskamrater och några andra studenter genom roliga och givande aktiviteter. Genom Kåren kan även studenter få tillgäng till bostäder med hjälp av bostadsgarantin, vilket också leder till att nyinflyttade studenter kan uppleva ett större stöd från organisationen. Kåren anordnar också ”kårpubar”, vilket ger en möjlighet för de som kanske inte vill ge sig ut i en okänd stad och söka kontakter. Det kan bli en sorts trygg punkt för de berörda. Där får de en stor möjlighet till att lära känna andra studenter. Även gymmet kan ses som en av högskolan i Halmstads populärare tillhåll för de studerande. De olika stödfunktioner som högskolan erbjuder är någonting som underlättar den första tiden för många av studenterna där, i och med att de där kan träffa andra som är i samma situation som de själva är (Sjögren Törhagen, 2010).

2.2 Tidigare forskning rörande välmående

I en artikel av Cooke, M. Bewick, Barkham, Bradley och Audin (2006) beskriver de sin undersökning av förstaårsstudenters psykologiska välmående. Även om de har gjort en enkätundersökning, medan vi har använt oss av intervjuer, fann vi deras resultat relevanta för vår studie, eftersom de helt enkelt understryker att det faktiskt *kan* förekomma en ohälsa i det nya studentlivet. Till exempel så genomförde de sina enkätundersökningar på samma studenter fyra gånger under det första läsåret, och de kunde se tydliga skillnader i studenternas upplevda tillstånd av välbefinnande, som förändrades under tidens gång. Även om våra intervjuer bara sker vid ett tillfälle, tror vi ändå att det blir givande då deras undersökning bekräftar att studenter inte består av två grupper, det vill säga: de som mår bra och de som mår dåligt. Vår studies syfte är ju trots allt inte att undersöka studenter som mår dåligt, utan att urskilja och förstå *olika* sätt som nyblivna studenter kan uppleva sitt välmående på i sina sociala relationer (Cooke et al, 2007, sid.505ff).

2.3 Tidigare forskning rörande vuxenblivande

Vi har även hittat en artikel av Lefkowitz (2005) som vi anser är relevant för vår studie som också behandlar unga vuxnas övergång till sina nya liv som universitetsstudenter. Studien genomfördes på studenter mellan 18 och 25 år som börjat läsa på universitetet snart eller direkt efter att de hade gått färdigt high school, och beskriver deras uppfattningar om ett antal ämnen rörande övergången till sina nya liv. Vad som intresserar oss är just fokuset på hur relationen mellan de unga vuxna och deras föräldrar har förändrats efter övergången, vilket ger oss en idé om hur relationerna skulle kunna se ut för även våra intervjupersoner. Till exempel så visade resultatet av undersökningen att de flesta studenterna som hade ett bra förhållande till föräldrarna innan, fortsatte ha det även efter övergången till universitetslivet, även om många kände att det blev en förändring och att de för första gången blev sedda som andra vuxna i sina föräldrars ögon, istället för barn (Lefkowitz, 2005, sid.40ff).

För att få en större förståelse av unga vuxna i åldrarna som vi är intresserade av, har vi sökt och funnit en teori av Jeffrey Jensen Arnett (2000) där han beskriver en fas av livet som han kallar för ”emerging adulthood”. I åldern 18-25 menar Arnett att människor går igenom en fas, då man inte längre är en tonåring, men inte heller har blivit helt vuxen än. Den här fasen menar han karaktäriseras av förändring och upptäckande, då man granskar sina framtida livsval på ett sätt som man inte gjort tidigare. Om man lyckat tar sig igenom fasen menar han att man utvecklar en bättre förståelse av sig själv, och inte minst gällande sina egna val och preferenser rörande bland annat kärlek, arbete och världsbilder. Dock är det inte alla som går igenom den här livsfasen på ett stimulerade vis, och med förändring i sikte. En viktig del är nämligen att ta eget ansvar, och lyckas man inte med det kan det i denna ålder få negativa konsekvenser för individerna. Studenterna som vi intervjuade hade visserligen redan gått igenom en stor förändring, då de hade flyttat till en ny stad, men det ansåg vi inte behövde garantera att de helt och hållet tagit sig igenom emerging adulthood. Arnetts (2000) teori ger oss en ökad förståelse för nyblivna studenters tillstånd, så att vi inte låser oss vid våra egna upplevelser och erfarenheter (Arnett, 2000, sid.469f).

I en annan artikel som fokuserar mer på själva *övergången* till det nya livet, än vad som sker efteråt har Kins och Beyers (2010) fördjupat sig i studenter som flyttat för att börja studera, men som ändå på något sätt inte lyckats lämna föräldrahemmet. Att stå sina föräldrar nära är inget som behöver stå i vägen för att man ska kunna bli en ansvarsfull vuxen, men det som Kins och Beyer (2010) påpekar på är just de som *inte* ställer sig på sina egna ben utan

fortsätter att ständigt förlita sig på sina föräldrar. Det kan röra sig om att de hälsar på hemma ofta, får med sig matlådor eller kommer hem för att lämna sin smutstvätt. Författarna använder sig här av Arnetts (2000) teori om att vara i fasen emerging adult, och att det kan få potentiella problem senare i livet om man inte lär sig att ta eget ansvar i denna ålder. Artikeln gav oss en djupare insikt i vad som kan hända i övergången och ökade även vår förståelse av Arnetts teori (Kins et al, 2010, sid.743ff).

2.4 Tidigare forskning rörande socialt stöd

Vi upplever att teorin om så kallat socialt stöd är intressant för det vi studerar, då det går att se den ur flera perspektiv. Brian Lakey och Sheldon Cohen (2000) går igenom hur relationer, hälsa och välbefinnande hör ihop (Lakey och Cohen, 2000, sid.29). Lakey och Cohen (2000) utgår från att god hälsa hos en individ inte kan skiljas från de relationsprocesser där socialt stöd förekommer, eftersom stödet och hälsan beror på varandra. Författarna pekar på att vänskap, band till familjemedlemmar och relationer där det är låg grad av konflikt ger socialt stöd, och att det därför också leder till att individen får en god hälsa. Trots att sociala nätverk ofta innehåller positiva band mellan människor, menar inte relationsperspektivet att det finns en given relationstyp som automatiskt leder till god hälsa. Det finns alla möjliga relationer bland människor, som kan få de inblandade att må bra. Men författarna hävdar att den individ som får en låg grad av socialt stöd, det vill säga att den har en brist på goda relationer, är mer benägen till dålig hälsa än vad andra är. Det kopplas nämligen till konflikter, brutna löften och vissa gånger även bråk (Lakey och Cohen, 2000, sid.42ff).

3. Teoretiska utgångspunkter

3.1 Teorimotivering

Vi vill med hjälp av tre teorier försöka visa tio studenters relationella välmående, och anledningen till varför det är just *relationellt* välmående är eftersom vi alltså endast riktar in oss på *en* aspekt av välmående, den som är beroende av sociala relationer. För som vi beskrev i bakgrunden med stöd från bland annat Lakey och Cohen (2000) artikel, så kan kvaliteten av de relationerna en individ har, spela en avgörande roll på individens välmående (Lakey och Cohen, 2000, sid.42ff).

Thomas J. Scheffs (1990) teorin om sociala band kommer vi att använda oss av för att den ger en grundläggande förståelse för studenternas relationer till andra människor genom sociala bandets funktioner. Trots att det finns flera teorier som rör sociala relationer, tycker vi att just Scheffs teori är den som är mest relevant och intressant för vår studie i och med vår fokus på relationellt välmående. Inte minst tack vare begreppen över, under och optimal differentiering som vi kommer att använda oss flitigt av för att tolka och förstå våra intervjupersoners upplevelser. Vad som är intressant för oss är att se hur de existerande relationerna och sociala banden prövas och ändras i och med studentens flytt hemifrån, samt hur nya sociala band skapas och formas i den nya staden. Detta hoppas vi kunna fördjupa oss i med hjälp av Scheffs teori och den balans mellan närhet och distans som han menar bör upprätthållas i relationer (Scheff, 1990, sid. 4ff, 8, 97, 179). Efter att vi har etablerat en grund upplever vi att Robert S. Weiss (1974) teori rörande relationsförnödenheter kan ge oss en mer djupgående förståelse för studenternas relationer. Här får vi inte bara reda på att relationer är viktiga, utan även vad personerna faktiskt får ut av dem, vilket förklarar *varför* de är viktiga och vad de har spelar för roll på vår hälsa. Han nämner sex relationsförnödenheter som en människa bör ha för att må så bra som möjligt och vad det kan ha för konsekvenser om man inte upprätthåller någon av dem (Weiss, 1974, sid.17ff). Denna teori tycker vi är högst relevant till vårt ämne då den hjälper oss att förstå studenternas upplevelser på olika sätt. *Har* till exempel studenterna för nuvarande personer i sina liv som utgör de sex relationsförnödenheterna, och hur upplever de att det har haft en inverkan på deras välmående?

Eftersom vårt ämne rör studenter, tror vi att högskolan är en av våra intervjupersoners huvudsakliga miljöer. Därför har vi också valt att se till relationen mellan studenterna och deras lärare som Moira von Wrights (2010) har skrivit om. Hennes teori rör sig kring två centrala begrepp nämligen vad och vem. En elev eller student kan uppleva sig själv som ett ”vad” om den bara blir definierad utifrån generella termer som ålder och kön, i sin relation till läraren. Detta kan ha en negativ effekt på individens hälsa till skillnad från om den känner sig sedd utifrån sina personliga egenskaper som utmärker den som individ (Von Wright, 2010 sid.35, 154ff). Även om den teorin har funnits med sedan vi började med arbetet, såg vi den först som mer av ett komplement, eftersom fokus inte har varit på lärare- och studentrelationen. Men under intervjuerna fick vi ett rikt material och samtliga intervjupersoner hade något att säga om sina lärare, vilket fick oss se möjligheten med teorin. Under gymnasietiden har många en ganska nära och personlig relation till sina lärare, men på

högskolan får inte lärarna och studenterna samma tid tillsammans. Detta tror vi skulle kunna leda till att studenterna blir sedda som vad, vilket i sin tur har negativa effekter på deras hälsa.

Vi anser att våra tre teorier fungerar ihop och att det finns ett samband mellan dem, då de alla relaterar till den del av det relationella välmående som vi fokuserar på. Medan Scheffs teori bidrar med en grundläggande förklaring till det viktiga i att ha sociala relationer och knyta sociala band, tar Weiss det hela till nästa steg genom att djupare gå in på just *vad* det är i relationerna som vi behöver för att må bra. Von Wrights teori har funktionen att den lyfter fram ett mer specifikt relationsområde, nämligen relationen mellan student och lärare. Samt att den även behandlar viktiga begrepp som ”vad” och ”vem” vilka skulle kunna ge en förklaring till våra intervjupersoners upplevelser av sig själv och givetvis läraren, men även kanske klasskamrater och andra sociala relationer i deras nya stad.

3.2 Sociala Band

Vi har valt Thomas J. Scheffs (1990) teori rörande bevarandet av de **sociala band** som finns mellan människor, för att fördjupa oss i hur våra tio studenter ser på sina sociala relationer. Enligt honom blir det allt svårare att skapa goda sociala band i dagens samhälle, i och med att många är alltmer självständiga och mindre beroende av varandra nu än tidigare. Han lyfter fram att det traditionella samhället såg väldigt annorlunda ut mot det som vi lever i idag, eftersom människorna där höll betydligt mycket närmare sin nära familj, släkt och vänner. Trots den goda kontakten var de ofta lite väl sammansvetsade i sina grupper, vilket visserligen fungerade i det läget, men det berodde också till stor del på att det då var viktigare att höra ihop än att utmärka sig själv. De sociala band som fanns mellan personerna där, samt att få tillhöra någonting blev desto viktigare än vad som gjorde varje individ unik. Men i samhället idag värderas saken på ett helt annat sätt, och istället för att relationerna prioriteras blir individen allt viktigare och många isolerar sig ifrån varandra för att hantera situationen (Scheff, 1990, sid.179).

Sociala band kräver närhet och distans mellan människor, det vill säga både vad som utgjorde det traditionella samhällets nära kontakter, och vad som till stor del utmärker relationer idag. För individen idag är utmaningen att uppnå kombinationen av att vara del av en gemenskap samtidigt som den lyckas skilja sig från dem och ses sig själv som en egen individ. Det kan förklaras med begreppet differentiering, och en **underdifferentiering** betyder att de som är del av gemenskapen ser den som så pass viktig att de anpassar sig efter varandra. Var och en kan därmed inte utmärka sig, utan lever som många gjorde i det traditionella samhället, och de

tar avstånd till andra som avviker från gruppsammanhållningen. Motsatsen är en så kallad **överdifferentiering**, vilken innebär att individerna inte alls är enade, utan att var och en ser sig själv som viktigast. De sistnämnda delar upp sig i alldeles för stor utsträckning, medan de som inte riktigt vågar vara olika blir bundna till gruppens gemensamma likheter. En **optimal differentiering** är det ultimata, då individerna dels står varandra nära och dels förstår vad som faktiskt skiljer dem åt. Där uppkommer också de intakta sociala banden, vilka leder till att människor som har en del olikheter, ändå kan samspela och acceptera det. Banden mellan människor testas konstant i situationer som människor delar tillsammans, där utfallet kan innebära både stärkning och tärning av banden. De sociala banden mellan individer involverar både mentala och emotionella kopplingar till andra personer, och det är på så vis som de sedan kan relatera till varandra. Till en början finner man de sociala banden i sin familj, där banden också utvecklas, för att sedan testas ute i vuxenlivet (Scheff, 1990, sid. 4ff, 8, 97).

Anledningen till att vi tycker att Scheffs (1990) teori är intressant är eftersom samtliga av studenterna som vi har intervjuat nyligen har flyttat hemifrån, och att de antagligen därmed inte träffar sina familjer i samma utsträckning längre. Vi tänker oss att de studenterna som kommer till en ny stad med goda sociala band i bagaget, kanske kan förhålla sig på ett annat sätt till nya människor, än de som har haft svaga eller dåliga sociala band tidigare. För att upprätta goda sociala band är det alltså viktigt att studenten både klarar av att hantera en form av distans till sina relationer, samtidigt som den bevarar kontakten till vänner och familj. Detsamma gäller även de nya kontakter som etableras i studentens liv, och att den lyckas behålla sina nya vänner och bekanta utan att klamra sig fast vid dem. På grund av att relationer är en så pass viktig del av vårt arbete, finner vi Scheffs (1990) teori användbar i allra högsta grad. I intervjuerna vill vi veta hur studenten ser på sin egen anpassning till andra människor, och hur de har lyckats bevara de existerande sociala banden från deras tidigare relationer. Vi utgår från att de band som de tio studenterna har fått från att ha växt upp i sina familjer och från sina vänner finns med dem även när de börjar på högskolan, men att de också sätts på prov nu. Kan de ha olika uppfattningar om relationer och sociala band beroende på hur deras relationer såg ut innan de flyttade? Och hur påverkar de dem i skapandet av nya relationer? Även om det inte var alla de intervjuades *allra* första flytt hemifrån, kan vi med hjälp av teorin ändå få en inblick i på vilka sätt deras relationer tidigare har sett ut, samt hur de är nu.

3.3 Relationsförnödenheter

Robert S. Weiss (1974) teori om **relational provisions**, eller ”relationsförnödenheter”, är också något som intresserar oss, då vi tycker att den känns både viktig och relevant för vår studie. Utifrån den här teorin kommer vi att arbeta med det som de tio studenterna får ut av sina sociala relationer, det vill säga vilka förnödenheter som finns där. Vi vill också ta reda på om någon förnödenhet saknas, och vad det har lett till för individen. Weiss (1974) menar att människor behöver ta del av flera relationer för att må bra, och att välmående kan ses utifrån dessa. Ingen av relationerna är den andra lik, utan varje relation är kopplad till egna förnödenheter. En vänskapsrelation kan vara helt olika en annan och det kan variera stort i vad man får ut och vinner på respektive relation beroende i olika situationer. Till exempel så kan man ha vänner man lutar sig på i svåra situationer och helt andra vänner som man träffas bara för att umgås med. I vårt fall kan det till exempel röra sig om skillnader mellan studenternas vänner sedan innan och vad de fick ut i relationerna till dem, och funktionen av deras nya kontakter som de har knutit efter att de flyttade hit (Weiss, 1974, sid.17).

Weiss (1974) genomförde en undersökning där han upptäckte de så kallade förnödenheterna. Undersökningen handlade om gifta par som nyligen hade flyttat till en annan ort, där mannen arbetade och kvinnan var hemmafru. Hon kände sig då ensam i och med att hon inte hade några vänner från början, utan blev isolerad socialt. Mannen i sin tur aktiverade sig med andra på arbetstiden, och upplevde inte saknaden efter den sociala isoleringen i samma utsträckning, men båda två kunde inte ta del av varandras vardag eller förstå den, då de inte hade erfarenhet av vad den andra sysslade med. Det visade sig att vänskap, äktenskap och familj inte ger riktigt samma sak, eller kan ersätta varandra, vilket ledde till att Weiss (1974) studerade vilka förnödenheter som människor behöver för välmående. De skilda formerna av relationer ger olika förnödenheter, vilket nu leder oss till en förklaring av de sex relationsförnödenheterna (Weiss, 1974, sid.21ff). Precis som vi är inne på så hör förnödenheterna ihop med relationer, som i sin tur kopplas till människors välmående. För att en individ ska må så bra som möjligt bör den helst ha något som utgör varje del av förnödenheterna. Den första relationsförnödenheten heter **attachment,** vilken betyder ungefär ”att fästa sig vid någon”, i det här fallet främst emotionellt. Det kan röra sig om äktenskapet eller andra nära relationer, som till exempel vänskapen mellan far och son eller den mellan två väninnor. Resultatet av trygga sådana här relationer leder till att individen upplever sig själv som trygg och säker. Om individen saknar den här förnödenheten kan den bli isolerad och känna sorg av den ensamhet som uppkommer i relationen.

Social integration finns i relationer där två människor eller fler är *engagerade* i någonting tillsammans. De kan ha ett delat intresse eller så kanske de tycker om en viss aktivitet, men handlar även om en gemensamhet som leder till delade tolkningar av upplevelser. En känsla av kompanjonskap och möjligheter till utbyte av tjänster är exempel på vad man kan vinna i en relation med social integration. För övrigt känner ofta personer som ingår i en eller flera relationer med social integration sig som en del av någonting. Eftersom förnödenheten handlar mycket om att göra något tillsammans med andra kan den vara svårt att upprätthålla mellan två individer långt ifrån varandra. Om en individ inte får ta del av relationer med social integration kan det leda till att personen upplever livet som lite eller extremt tråkigt.

Opportunity for nurturance, alltså ”möjligheter till omvårdande”, handlar om att relationen förses med en *vårdande* sida. Det gäller exempelvis när en vuxen uppfostrar och hjälper barn att må bra. Den vuxna kan känna en mening i livet, då den behövs för att andra människor ska ha det bra. Den motsatta känslan är en form av meningslöshet, som kan infinna sig hos den som inte har någon annan att ta hand om. **Reassurance of worth**, det vill säga ”försäkran av värde”, innebär en individs sätt att uppleva sig som *uppskattad,* på grund av vad den kan. Det rör sig ofta om sådant som är arbetsrelaterat, exempelvis när människor får höra hur duktiga de är från kollegor och chefer. Men familjen kan också spela en roll här, och den som till exempel tar ett stort ansvar i hemmet kan få den här förnödenheten tillgodosedd av sina barn och sin partner, eller av andra som också sköter dessa sysslor i sina egna hem.

A sense of reliable alliance, eller ”en känsla av pålitlig allians”, behandlar *släktskap,* och alliansen uppkommer genom att individen litar på att framförallt syskon och andra familjemedlemmar osjälviskt hjälper den. Den vet om att de i familjen ställer upp oberoende av om de själva tidigare har fått stöd från individen. Det gäller oavsett om familjemedlemmarna egentligen tjänar på att hjälpa till eller inte. Men den som är distanserad från sin familj kan oftast vara ganska känslig och övergivna, samt även begränsade till sina egna resurser. Alltså att de bara har sig själva eller väldigt få andra att luta sig på. **The obtaining of guidance**, ”att uppnå vägledning”, är den sista förnödenheten, och den är viktig för människor som utsätts för *stress*. I sådana lägen behöver individen stöd från andra, som kan strukturera situationen och hjälpa den. Om det inte finns någon där som stödjer ibland, upplevs det som en frånvaro som kan leda till uppkomst av stress (Weiss, 1974, sid.23f).

Weiss (1974) menar att även om var och en av förnödenheterna är olika viktiga för olika människa, så behövs allihop för att individen ska kunna uppnå välmående. Men givetvis

betyder förnödenheterna olika saker för olika människor, och de kan behövas på olika sätt beroende på vart man befinner sig i livet. Weiss lyfter fram att ”fästa sig vid någon” oftast utgör den centrala förnödenheten för människor, och att många bygger upp sina liv kring relationerna varigenom den förnödenheten att möjlig att nå. Om en relationsförnödenhet inte finns där, som individen söker och upplever sig behöva, kan en följd bli de negativa konsekvenser som vi nämnt tidigare, till exempel att man riskerar att bli uttråkad till extreme nivåer om man helt saknar social integration (Weiss, 1974, sid.25). Vi upplever att de nämnda relationsförnödenheterna är viktiga i vår studie om välmående, då dessa kan hjälpa oss att få en större förståelse för de tio studenternas relationer.

3.4 Vad eller vem

En teori som vi var intresserade av tidigt var Moira von Wrights (2010) rörande **vad** eller **vem**. Hon belyser relationen mellan människor, bland annat den mellan lärare och student. Den relationen anser hon tar form som antingen **vad** eller **vem**. En del av von Wrights (2010) teori handlar om **behovet av att bli sedd** som elev från sin lärare, och hon skriver att vissa elever upplever ett stort behov av att bli sedda och uppmärksammade. En god pedagogisk lärare menar hon strävar efter att uppfylla den bekräftelsen hos eleven, vilket i sin tur förhoppningsvis kommer ha haft en positiv inverkan på individens välmående (von Wright, 2010, sid.179f). Här såg vi en intressant konflikt som vi ville forska mer i. Relationerna som von Wright (2010) beskriver känns i allra högsta grad som att de skulle gå att urskilja i grundskolan eller till och med på gymnasiet. Men hur är det då på högskolan? Att studera på universitet eller högskola är hundra procent frivilligt och här är det individen som helt och hållet får ta ett eget ansvar för sina studier. Vi är inte ute efter att peka ut högskolelärare som bovar, för de följer bara högskolans riktlinjer och kan omöjligt hinna se till, sina kanske hundratals studenters individuella behov. Men vad vi *är* intresserade av att fördjupa oss i är hur våra intervjupersoner upplever den personliga avskärmningen från sina lärare, och om den kan ha haft någon inverkan på dem på något sätt, samt i så fall hur? Kan med andra ord lärarrelationen spela en roll på deras hälsa?

En elev kan alltså bli sedd som antingen ett vad eller ett vem ur lärarens ögon enligt von Wright (2010). Att bli sedd som ett **vad** innebär att eleven inte ses utifrån de egenskaper som utgör dess individualitet och **vem** den verkligen är. I relationer till andra tar människor ibland inte chansen till att lära känna varandra, och då blir det lätt att vi definierar varandra utifrån endast enkla och allmänna beskrivningar som ålder och kön, alltså vad den är. I en nära

relation så är det dock nästan garanterat att man ser bortom det ytliga och ser varandra som vem istället. Det betyder att två individer till exempel känner till varandras beteenden väl, kanske kan förutspå reaktioner hos varandra och vet generellt sett mer än vad som är givet.

För att relationen mellan läraren och eleven ska kunna bli en ”vem” relation så krävs det att båda två är medvetna om att det viktiga är intersubjektiviteten, det som sker mellan dem. Det räcker alltså inte bara för en av parterna att vilja uppnå det utan det krävs att båda är inställda på att lära känna varandra genom utbytet och inte bara nöja sig med allmän information om varandra (Von Wright, 2010, sid 196). Om det visar sig att någon av studenterna i vår undersökning inte mår bra på grund av att den upplever sina relationer såhär, hoppas vi kunna koppla dess egen förståelse av situationen till von Wrights (2010) begrepp om vad eller vem (Von Wright, 2010 sid.35, 154ff). Tanken med det här är att vi ska kunna få en tydligare bild av om det kan utgöra en del av studenternas välmående.

4. Metod

4.1 Vetenskapsteoretisk ansats

I vår studie utgår vi från den vetenskapsteoretiska ansatsen **hermeneutiken**. Med det hermeneutiska vill man med sin forskning uppnå en god *förståelse* av den eller det som studeras. Om studieobjektet till exempel är en individ så vill forskaren ta del av hur individen upplever sin värld och lyssna på när personen berättar om den. När personen pratar om någonting är det alltså viktigt att förstå individens perspektiv på saken, och inte ens eget. För att få den kunskapen krävs att man som forskare lyssnar noga på det som individen säger (Bryman, 2009, sid.370). Vi har i våra intervjuer strävat efter att förstå studentens tankar och betydelser av det som den har talat om, genom att låta den få tydliggöra varje sak tills vi har uppfattat att vi har samma bild som den har. I förståelsen av det som man forskar om krävs det också att man fokuserar på det sammanhang som det omtalade kommer från. Det den studerade berättar om uppkommer i en viss omgivning, som har betydelse för det. Man behöver därför sätta sig in i hur den studerades situation såg ut vid det tillfälle som orden sades, exempelvis vilka olika förutsättningar som då fanns för individen och hur den har tacklat situationen (Bryman, 2009, sid.371). Vid varje intervju har vi lyssnat efter hur var och en av studenterna har pratat om sina relationer, och hur den genom dem också mår. Utifrån detta har vi tagit hänsyn till hur personen har upplevt sin livssituation i just det läget, det vill

säga det sammanhang som den enskilde utgår från. Vi kan då få svar på hur det kommer sig att individen ser saken på just det sättet så att vi kan tolka på rätt sätt. Vi har även valt att använda oss av en **kvalitativ metod** vilken är relaterad till hermeneutiken eftersom metoden bygger på att man i sin forskning studerar individens perspektiv på ämnet, utan att komma med förutfattade meningar om det som personen talar om. Intresset ligger i att ta del av information om den studerades egen situation, men svaren finns inte någon annanstans än hos den själv. Ingen annan kan säga hur en person upplever någonting, och därför ger dessa undersökningar ingen generell mätning. Att förstå saker på samma sätt som den intervjuade är viktigt i kvalitativa intervjuer, samt att även få dess bild av vad som verkligen sägs (Bryman, 2009, sid.250, 264, 272).

Till skillnad från hermeneutiken går **positivismen** ut på olika *förklaringar* av det studerade. Här vill man som forskare inte ta reda på hur det kommer sig att någonting är som det är, utan fokus ligger på att studera vad det *faktiskt* är, för att sedan kunna dra slutsatser om att ämnet fungerar på ett visst sätt. Man påverkar inte, utan håller en tydlig distans. En **kvantitativ metod** är nära knuten till positivismen. Även om varje undersökning inte gäller en hel population, kan man i sin forskning få generella resultat som sedan representerar fler än de studerade. Men man behöver arbeta med sitt urval, och ta fram flera begrepp som täcker olikheter i studien, exempelvis kön, ålder och utbildning. När en kvantitativ metod och positivism leder till ny information om någonting, är man intresserad av att det visar sig vara rätt, vilket kan ske om man upprepar undersökningen och får samma resultat igen. Då stämmer det och är giltigt (Bryman, 2009, sid.24f, 33f, 82, 93).

Vi kommer omöjligt att kunna genomföra en exakt likadan undersökning igen, vilket kanske hade kunnat vara möjligt om vi hade gjort en kvantitativ studie. Studenterna går, precis som andra människor, igenom nya saker hela tiden, så svaren vi kommer att få på en fråga kanske skulle vara helt annorlunda om de hade blivit intervjuade några dagar tidigare eller senare. Men trots det så menar vi att det troligtvis skulle finnas någon form av samstämmighet om vi intervjuat samma personer på olika dagar, vilket ger våra resultat värde ändå. Även om man går igenom nya saker hela tiden och formulerar sig olika på olika dagar, så tar det mer än så för att garanterat ändra en individs hela personlighet eller livsuppfattning. Ett annat skäl till att vi har valt att arbeta kvalitativt istället för kvantitativt, är att det senare mer skulle handla om att ställa fram resultat som är sanna för många fler nyinflyttade förstaårsstudenter. I andra sammanhang kan det vara intressant att hitta den informationen, men vi är inte ute efter att få fram information som visar vad ett antal studenter delar för uppfattningar. Istället vill vi

fokusera på vad som skiljer individer åt, hur varje individ mår samt hur den berättar om sina egna tidigare och nya relationer. Givetvis finns det för- och nackdelar med båda metodvalen, men då vi letar efter skillnader fungerar den kvalitativa metoden bättre. Även vårt syfte visar att oavsett vad varje student ger för information, är den av intresse för oss i och med att det är var och ens egen syn på sin tillvaro.

Till en början ville vi utgå från **induktion**, vilket syftar till att forskaren först och främst arbetar empiriskt och sedan lägger fram en teori. **Deduktion** handlar istället om att man utgår från en teori, som materialet sedan kopplas till. Alan Bryman (2009) menar att dessa bör ses som tendenser, som kan innehålla lite av varandra, då exempelvis en del kvalitativa forskare använder sig av en teori i grunden för sin studie (Bryman, 2009, sid.21ff). Tidigt bestämde vi att vi ville göra kvalitativa intervjuer, och då kändes induktion lämpligt. Men allt eftersom så beslutade vi att även ta del av vissa deduktiva inslag, då teorierna togs fram innan vi började undersöka ämnet med våra kvalitativa intervjuer. Vi har dock inte varit styrda av teorierna, i och med att en del av dem har bytts ut under arbetets gång, då resultaten har passat bättre till en annan teori än en av de första. Vi tog inget slutgiltigt beslut om teorierna förrän vi hade fått in allt material, och därför menar vi att vår studie är induktiv.

4.2 Förförståelse

När någonting studeras utifrån hermeneutiken bär forskaren med sig sin egen förförståelse genom hela arbetet. Staffan Larsson (2005) beskriver förförståelse som forskarens form eller bild av sitt ämnesområde. Den här finns med innan studien görs och den utvecklas även under tiden. För att uppfattningen inte ska komma att styra, är det viktigt att de som gör arbetet är medvetna om sin förförståelse redan från början. Den behöver också göras tydlig för andra, och vi har därför valt att formulera vår förförståelse här nedanför. Men det kan vara svårt att berätta om precis alla ens tidigare uppfattningar om det som studeras, eftersom de säkerligen har förändrats med tiden. Därför kan ett sätt att beskriva förförståelsen vara att visa sina erfarenheter, samt vad man som forskare känner till och har gått igenom rörande ämnet. På så sätt kommer det tydligt att framgå vilken utgångspunkten är för uppsatsen. Det leder till att den som läser kan följa med i arbetet, och att den också kan förstå vilken uppfattning de som har genomfört studien bär med sig om det studerade ämnet (Larsson, 2005, sid.5).

För vår egen del känns det aktuellt med hur studenter upplever sin första tid på högskolan, i och med att vi själva studerar. Det leder också till att vi givetvis har egna uppfattningar om hur den första högskoletiden var. Vi är båda två från andra städer än Halmstad och när vi kom

hit ansåg vi att högskolan var en chans till att skapa nya relationer och kontakter, men av olika anledningar har vi upplevt att möjligheterna har varit begräsade i vissa lägen. När vi började studera på högskolan för lite mer en två år sedan gick vi igenom mycket. Som för så många andra studenter innebar det en flytt från våra respektive hemstäder till en för oss okänd stad. Samtidigt lämnade vi våra familjer och nära vänner och det kändes lite konstigt till en början.

Det blev en lätt panikkänsla att komma till en ny stad och inte känna någon där, och därför uppskattade vi nollningen under den tiden. Vi tyckte båda två att nollningen gav oss en chans till att lära känna andra i klassen som var i samma situation, men vi märkte också av att det förändrades något när vi sedan började läsa i skolan. Med tanke på att det bara var ungefär hälften av klassen som var med på nollningen, fanns det många där som vi inte hade pratat med eller träffat förut. Till en början höll sig nollningsgänget ganska mycket ihop och de andra grupperade sig också, men allt eftersom blev det mer och mer så att de flesta i klassen kunde prata med varandra. Det har säkerligen en del att göra med att vi hamnade i olika seminariegrupper, och även stötte på folk från klassen utanför föreläsningar och liknande. Men trots att det fanns en del möjligheter till småprat upplevde vi båda att många var isolerade under det första året på högskolan. Folk höll sig till de människor som de kände sig bekväma med och vi gick sällan utanför våra grupper. Konsekvensen av det blev väl mer eller mindre så att det bildades fler grupper i klassen. Även om vi har fått nya relationer under åren i Halmstad, så har vi också märkt att det finns många som redan har sina närmaste kontakter i staden, eller som pendlar och skyndar sig till tåget direkt efter skolan. Medan att pendla blir allt vanligare menar vi att en flytt till en ny stad är någonting som händer i mindre utsträckning bland studenter. Detta är i alla fall den uppfattning som vi har fått efter att ha pratat med lärare under sökandet efter intervjupersoner som flyttat i samband med studier.

Vid sidan om det här livet i klassen lade vi även märke till hur lärarna var mot oss. Vi tyckte båda två att de var bra, men det var väldigt mycket på en och samma gång med det nya sättet att studera på och de nya ämnena. Med tanke på att det här ändå är högskolestudier, var vi fullt medvetna om att lärarna skulle hålla en viss distans till studenterna ändå. Vi har inte haft någon stor kontakt med så många andra delar av högskolan, men den som har funnits har framförallt gällt nollningen och Kåren i olika sammanhang. Vår gemensamma uppfattning av det är att vi är nöjda. Under det första året tog vi inte själva kontakten med de hjälpmedel som finns, exempelvis studenthälsan och så vidare. Vi kände inte till vad som fanns och var ganska nöjda som vi hade det ändå. Men vi är intresserade av hur andra studenter upplever det hela.

Även om vi har erfarenhet av studentlivet, har vi försökt hålla oss objektiva och inte låtit vår gemensamma förförståelse påverka oss i arbete med uppsatsen.

4.3 Metod

I vår studie visste vi redan tidigt att vi ville genomföra intervjuer av flera anledningar. Något som vi var överrens om från början var att vi under intervjuerna skulle försöka skapa ett så öppet klimat som möjligt mellan oss själva och intervjupersonerna. Vi ville att de intervjuade skulle känna sig bekväma i situationen och kunna prata fritt, utan att känna sig osäkra på vad de skulle våga säga och inte, samt att de inte skulle behöva känna sig alltför styrda och kontrollerade. Och det är något som Alan Bryman (2009) skriver är en av skillnaderna mellan kvalitativa intervjuer och de betydligt mer strukturerade, kvantitativa intervjuerna. Nämligen att där är oftast intervjupersonerna mer styrda och det handlar om att hålla sig till ett specifikt antal frågor, något vi heller inte ville göra. Precis som vi påpekade tidigare så kommer kvantitativa metoder ofta med konsekvenser och detta gäller även i fallet med intervjuer. Ibland siktar de alltså efter att ge en insikt i den ”generella massans” uppfattningar eller åsikter, vilket vi inte heller kände stämde överrens med vår studies syfte. Istället för att förklara vilka allmänna upplevelser som förekommer hos nyblivna studenter, ville vi få en större förståelse för just tio studenters upplevelser av sitt välmående (Bryman, 2009, sid.123, 300ff). Dessa var huvudorsakerna till att vi ansåg att just kvalitativa intervjuer var den metod som bäst lämpade sig för oss och vår studie.

När det kommer till formen på intervjun, menar Jan Trost (2010) att även kvalitativa intervjuer kan ha en struktur, om intervjun exempelvis behandlar ett visst område eller ämne. Därför var vår tanke att göra en delvis strukturerad undersökning, med öppna frågor utan svarsalternativ, vilket i sin tur syftar till att vi vill styra studenterna så lite som möjligt. På så sätt hoppades vi på att få ta del av deras egna svar och tolkningar (Trost, 2010, sid.32ff, 41f). När vi utarbetade vår intervjuguide försökte vi göra en sammanställning av de stora områdena vi var intresserade av, och valde att dela in dem under fyra kategorier; (1) hur intervjupersonernas relationer såg ut innan de flyttade, (2) upplevelser av förändringar i gamla relationer och skapandet av nya till andra studenter, (3) upplevelser kring relationer till högskolelärare och annan personal, och (4) upplevelser av relationer till folk utanför skolan. Vi hade inga ”ja eller nej” frågor men lade till ett antal tydliga frågor i slutet av intervjuguiden som vi skulle använda som säkerhetsnät, i fall vi hade missat det under genomgången av

huvudämnena. Efter varje fråga angavs även ”ge exempel” för att se till att vi skulle få utförligare svar från intervjupersonerna som tydligare skulle förklara hur de menade.

Innan intervjun försökte vi förbereda oss så bra som möjligt. Förutom att se till att ha en handledargodkänd intervjuguide i god tid, införskaffade vi även en diktafon, tränade på att intervjua varandra och bokade salar i biblioteket. Vi valde rum som låg långt in så att vi inte kunde störas, och det visade sig vara mycket effektivt då vi genomförde intervjuerna ostört.

4.4 Urval

Vi förstod ganska tidigt att det kunde bli svårt att hitta tio förstaårsstudenter som skulle ställa upp, då vi vid våra första kontakter med ett antal studenter inte fick några gensvar. Det ledde till att vi inte begränsade oss i urvalet, utan vi tog beslut om att istället ta kontakt med så många studenter som möjligt. Därmed hade vi inte några tankar innan på att det skulle vara ett bestämt antal tjejer och killar, en viss maxålder eller andra kriterier för den delen.

Även om vi inte styrde vårt urval i så stor utsträckning, tog vi ändå hänsyn till en del saker. Jan Trost (2010) menar att det är viktigt att eftersträva en variation bland intervjupersonerna. Ett sätt att få tillräcklig variation är att utgå från ett **strategiskt urval**. Det innebär att man i forskningen först bestämmer sig för de kategorier som de intervjuade ska tillhöra, helt enkelt för att få fram det urval som man har tänkt sig och därefter väljer man ut ett fåtal av kategorierna som är tydligast. Slutligen tar man fram mindre delar, och här skulle våra studenter kunna delas in i kön och slutligen även i ålder och utbildning. I slutändan täcker intervjupersonerna varje kategori, vilket vi anser att våra gör (Trost, 2010, sid.138f). Vårt syfte har varit att ta reda på de tio intervjuade studenternas välmående utifrån sina sociala relationer och de få krav som vi hade var att varje student skulle läsa sitt första år på högskolan, hade flyttat hit för att börja studera, samt att de gärna fick vara i början av tjugoårsåldern. De första kraven för ett strategiskt urval gick vi alltså igenom, men eftersom vi var rädda för att inte få fram tillräckligt många studenter, arbetade vi inte vidare med det sista steget. Vi kontaktade ganska många studenter och fick helt enkelt intervjua de som fanns till hands och var villiga att ställa upp. Trots att det var lätt att nå ut till studenter och att många föll inom ramarna för det vi letade efter, var det svårare att hitta intervjupersoner än vad vi hade räknat med. Även om urvalet inte var speciellt begränsat, visade det sig att det var få förstaårsstudenter som hade *flyttat* hit för att börja studera, och inte många som verkade vara intresserade av att delta i studien. Slutligen fick vi i alla fall tio stycken intervjupersoner, som föll inom våra ramar. Samtliga av studenterna som ställde upp hade flyttat hit och var i

början av tjugoårsåldern. En konsekvens av detta såhär i efterhand har blivit att det inte var alla studenters första riktiga flytt, då en del hade rest eller flyttat hemifrån tidigare. Men i och med att det fanns en del svårigheter med att finna intressenter för studien, och att vi faktiskt endast var intresserade av de som har flyttat och läser sitt första år, tycker vi ändå att vi fick fram ett tillräckligt bra urval.

I den variation som forskarna får är det sedan oväsentligt hur många som tycker på ett eller annat sätt. Efteråt är vilka mönster som går att utläsa det viktiga. Hur stort urvalet bör vara beror på, men ett fåtal är bra eftersom det med många intervjuer kan vara svårt att se detaljer och vad som förenar dem (Trost, 2010, sid.141, 143). Som vi har varit inne på tidigare gjordes vissa val av vilka vi ville studera innan vi tog kontakt med dem, och därför har vi utgått från ett strategiskt urval. Vi gjorde ingen åtskillnad mellan exempelvis män och kvinnor eller mellan vilka olika sysselsättningar som våra intervjupersoner hade innan de började studera, men vi har som sagt ändå de fåtal kategorier som vi nämnde ovan. Den variation bland intervjupersonerna som har uppkommit var i och för sig inte planerad sen tidigare. Men trots att de hade samma utgångspunkt som förstaårsstudenter, hade de givetvis varit med om en del olika upplevelser när vi skrapade lite på ytan. Vi har tagit fram ett litet urval, men för vår egen del känns det som att dessa ändå räcker gott och väl, då det gäller så pass olika människor.

4.5 Tillvägagångssätt

För att få tag i intervjupersoner hade vi först tänkt göra ett mejlutskick till en stor mängd studenter, men vi insåg ganska snart att det var svårare än vi hade trott att nå ut till folk på det sättet. Så istället valde vi att sätta upp lappar på skolområdet samt att ta kontakt med lärare för olika program, om de skulle kunna tänka sig att ge oss ett par minuter av deras föreläsningar till att presentera vår studie. Dock visade det sig vara svårt att få tag på intervjupersoner även på detta sätt. Många som inte passade våra kriterier föll givetvis bort direkt, men oavsett om vi delade ut lappar med våra kontaktuppgifter eller fick hjälp från lärarna som tryckte på hur viktigt det är att hjälpa andra studenter, så var det otroligt få som nappade. Efter att vi hade gått till ett par föreläsningar hade vi fortfarande bara lyckats få tag på två-tre stycken av våra intervjupersoner. Då bestämde vi oss för att dyka upp i slutet av föreläsningarna, i stället för före. Innan hade vi trott att det skulle vara enklast om vi kom dit innan läraren hann börja, än att vi skulle avbryta läraren mot slutet, men det visade sig vara *något* mer effektivt att stå utanför salen och låta intervju personerna komma fram till oss och säga till om de var

intresserade. Dock fick vi max två frivilliga per föreläsning så det tog oss ytterligare ett par föreläsningar innan vi äntligen hade nått upp till tio stycken intervjupersoner.

Intervjuerna genomfördes i en neutral miljö enligt Trosts (2010) anvisningar, nämligen i en av de salarna som låg mest avlägsna i skolbiblioteket. Vi visste redan från början att vi ville genomföra intervjuerna på skolområdet, så att intervjupersonerna skulle känna sig så trygga som möjligt och inte störas av nya, främmande miljöer. Dock hade vi nog varit öppna för idén om att genomföra intervjun på en annan plats, om någon av intervjupersonerna skulle föredra det. Huvudsaken var trots allt att de skulle känna sig så bekväma som möjligt, då det oftast är lättare att få ett naturligt resultat i det läget (Trost, 2010, sid.65f). Vi valde att intervjua en och en, vilket alltså innebär att vi delade upp intervjuerna så att bara en av oss intervjuade vid varje tillfälle. Detta gjorde vi för att undvika flera problem. Hade båda intervjuat kunde det finnas en stor risk till att intervjupersonen kände sig överväldigad och osäker på vem den som individ skulle prata med. Om den andra personen hade suttit i hörnet och gjort kompletterande anteckningar hade vi både vunnit och förlorat något. Vi får intryck och ser saker som inte kommer att höras på inspelningen, och som intervjuaren kanske inte hinner anteckna och glömmer. Men att ha någon som observerar påverkar situationen för mycket, då intervjupersonen troligtvis undrar över den andra parten eller känner sig iakttagen.

Vi är mycket nöjda med de intervjupersoner vi fick, som gav oss ett rikt material att arbeta med, men lite synd tycker vi att det är att vi inte fick tag i fler frivilliga när vi letade. När vi väl hittat tio hade vi nästan besökt vartenda program på högskolan, och bett lärarna flera gånger att påminna sina studenter om att vi fortfarande letade. Innan var vi väldigt inställda på att intervjua så många som möjligt, för att sedan kanske kunna välja ut de tio intervjuer som gett oss mest, men eftersom vi lyckades få precis tio så bestämde vi oss att hålla oss till dem. De som ställde upp var självfallet också sådana som *ville* bli intervjuade, och eventuellt så skulle det kunna finnas ett bortfall av de som faktiskt har något mycket intressant att komma med men som inte vill bli intervjuade. Men i slutändan så är det just en grupp av studenter som vi vill fokusera på, och positivt är ju ändå att det faktiskt har blivit ett hyfsat naturligt urval, eftersom vi inte *har* kunnat mixtra och välja bort eller till någon. Våra intervjupersoner har alla verkat ställa sig ganska positivt till vår undersökning. Ingen uttryckte några obehag eller klagomål efteråt, utan flera kommenterade på att de bara tyckte det var roligt att hjälpa till och att de tyckte det var intressant. Flera av dem ställde frågor kring arbetet och uttryckte att de gärna ville ta del av resultaten när vi var färdiga.

Den intervjuguide som vi från början hade framställt planerade vi skulle leda till att vi höll igång i cirka en timme, men tiden visade sig variera stort mellan de tio intervjupersonerna. Även om vi ställde samma frågor till dem, så hade givetvis samtliga olika svar vilket, och där vissa hade mycket att berätta svarade andra med en mening. Allt varierade beroende på person och fråga. Den längsta intervjun varade i ungefär en och en halv timme, medan den kortaste intervjun räckte det med bara lite mer än en halvtimme.

Det mest positiva i vår studie skulle vi nog säga är hur bra vi tyckte det gick att genomföra intervjuerna. Eftersom det på många sätt var den första gången som vi genomförde riktiga intervjuer funderade vi på hur det skulle gå till i praktiken, men vi känner att vi snabbt kom in i en rutin och vi lyckades ganska väl med att skapa en fungerande och öppen miljö med var och en av intervjupersonerna. De eventuella slutsatser vi kan dra är att den typen av förberedelsearbete som vi gjorde fungerade väl, men att det inte skadar att tänka igenom sitt tillvägagångssätt rörande inskaffande av intervjupersoner en extra gång, samt att det är bra att vara ute i ännu bättre tid.

4.6 Tillförlitlighet

Med tanke på att resultatens giltighet i kvalitativa studier ofta diskuteras, har vi tagit del på Robert K Yins (2007) tankar om **begreppsvaliditet**. Han menar att man i sin forskning måste vara försiktig så att undersökningen inte behandlar ens egna uppfattningar, vilket är lätt hänt om man är otydlig med vad som faktiskt studeras. Egentligen är det den studerades perspektiv som ska lyftas fram, och därför behöver det tydligt framgå vad vi menar med det vi vill studera, det vill säga vad som utgör ämnet för vår studie (Yin, 2007, sid.55). För att applicera detta på vårt arbete, skulle man kunna säga att vår grund är vårt intresse av hur de tio studenterna mår, vilket vi har avgränsat genom att fokusera på deras uppfattningar om sitt eget välmående genom deras sociala relationer.

Efter att ha klargjort vilket ämnet är, behöver man i sin studie redogöra för vad som används för att få fram resultaten. Att det studerade faktiskt täcks måste samtidigt bekräftas, vilket kan göras om man i sin studie arbetar fram olika typer av ämnet som kommer att representera det. Slutligen bör man också förklara vilka anledningarna är till att man använder just de typerna som valts fram (Yin, 2007, sid.56). För att få våra resultat om det välmående som vi är ute efter, använder vi oss av orden *sociala* relationer, för att understryka vilken typ av relation vi hänvisar till. Vi intresserar oss i de tidigare relationer som studenterna har och de nyare som har tillkommit. Som tidigare nämnt har vi valt två aspekter på välmående i relationer, det vill

säga den sociala förändringen och möjligheterna till nya relationer. Anledningen till det här är att vi vill visa att de representerar det vi vill studera, som är hur relationer inverkar på studentens välmående, eller bristen av relationer.

Att genomföra en exakt likadan studie igen är ganska svårt, i och med att människor lever i ständig förändring. Ingen går igenom exat samma saker en gång till, eller upplever någonting på samma sätt som en annan människa har gjort. Men vi har ändå funderat på Trosts (2010) mening av begreppet **reliabilitet**, vilket är tillförlitligheten i studien. Det är viktigt att tänka på **precision**, det vill säga att under intervjun lyssna på svaren och säkerställa med den intervjuade att det hela har uppfattats rätt. Det är även bra att ta hänsyn till **objektiviteten**, vilket är när andra ser saken på samma sätt som en själv i sin tolkning av den studerade (Trost, 2010, sid.131f). När det kommer till våra intervjuer har vi strävat efter att förstå allt som sägs, men många gånger har vi funderat på om det sagda verkligen är som vi har tolkat det. Därför har vi i vissa fall frågat den intervjuade en extra gång om vi har uppfattat det hela rätt. Vi har även valt att förhålla oss till objektiviteten genom att lyssna på varandras intervjuer, och se om vi tolkar uttalandena på samma sätt som varandra.

Trovärdigheten riskerar att sjunka när den som forskar tar för mycket plats. Tanken är att forskaren i så låg grad som möjligt ska visa vad den tycker, om det som den intervjuade talar om. Den studerades uppfattningar är visserligen intressant, men intervjuaren behöver inte skärma av sig helt och hållet (Trost, 2010, sid.134). Det här är någonting som vi har diskuterat mycket under arbetets gång, då vi båda två har varit överens om att våra egna åsikter inte får visas för de som studeras. Vi har hela tiden velat ta så lite plats som möjligt under intervjuerna. Såhär i efterhand kan vi konstatera att det är svårt att vara helt objektiv. Vid ett fåtal tillfällen har ledande frågor ställts, men vi har försökt undvika det för att inte styra intervjupersonerna. Vi är även skyldiga av att en del gånger ha försökt få de intervjuade att bli mer bekväma, genom att uppmuntra dem till att fortsätta berätta. I många fall har det här lett till att den intervjuade har slappnat av mer. Trots det har vi ändå i så stor utsträckning som möjligt försökt att hålla oss objektiva, då vi anser att vi annars kan ta över intervjun och bidra till hur resultatet blir.

4.7 Etisk reflexion

Det viktigaste för oss när vi genomför en studie som denna är självklart intervjupersonerna. Inte bara deras användbarhet till studien, utan hur de mår och blir behandlade av oss. Även om alla som vi intervjuade hade ställt upp frivilligt på att vara med, diskuterade vi länge innan

hur vi skulle bemöta och behandla dem. På vetenskapsrådets hemsida har vi läst om de forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning som finns, där de tar upp fyra huvudkrav som bör följas för att skydda intervjupersonen. **Informationskravet** handlar om att det tydligt ska ha framgått för intervjupersonerna vad studien handlar om, och att samtliga är medvetna om innebörden av deras medverkan.

Den andra principen är **samtyckeskravet**, som handlar om att deltagarna har valt själva att vara med i intervjun. Redan under föreläsningarna som vi presenterade studiens syfte så var vi noga med att understryka att det var hundra procent frivilligt, och vi upprepade sedan igen både före och efter intervjun att inspelningen, som de först godkänt, endast skulle användas till studiens syfte och inte spelas upp för någon utomstående. Vi har varit uppmärksamma på hur intervjupersonerna har reagerat och försäkrat dem om att de inte behöver säga något som de inte vill, men även att vi givetvis uppskattar om de är så uppriktiga som möjligt.

För att upprätthålla **konfidentialitetskravet** har vi från början varit tydliga med att deras medverkan kommer att vara anonym. Vi förklarade att deras namn skulle bytas ut, att de inspelade filerna kommer att raderas och att ingenting tydligt kan gå att koppla till vilka de verkligen är. Om någon av intervjupersonerna sagt att den inte ville bli inspelade hade vi genomfört intervjun ändå, samtidigt som vi efteråt skulle vara medvetna om konsekvenserna av en ofullständig intervju och behandlat den mer varsamt. Och det utgör den sista av principerna, nämligen **nyttjandekravet**, vilket alltså handlar om att vi endast kommer att använda det insamlade materialet till studiens ändamål (Vetenskapsrådet, sid.6ff, 10ff, 14ff).

För övrigt har vi varit ärliga mot intervjupersonerna om vad studien handlar om, men dock har vi varit försiktiga med hur vi har presenterat den och hur vi har ställt frågorna. Vår studie handlar om att se på studenternas välmående i förhållande till deras sociala relationer, men om vi inte hade varit försiktiga kunde det låta som om att vi på något sätt ville peka på att de inte mådde bra eller föreslå att de hade dåliga relationer. Efter intervjun har vi utbytt ytterligare några ord med intervjupersonerna för att försäkra oss om att de inte tyckte någonting var obehagligt att behöva svara på, och att vi inte har sagt något där vi har råkat trampa dem på tårna. Samtliga intervjupersoner har sagt att det inte har varit någon fara, men dock har några av dem noterat att vår studie har fått dem att börja reflektera över saker som de inte har tänkt på förut. När vi har dubbelkollat så menar de inte att vi har väckt obehagliga tankar hos dem, utan snarare att vi har hjälp dem på traven med att fundera mer på sina relationer på ett positivt sätt.

Vissa av intervjuerna har också varit lite känsligare än andra. Medan vissa har beskrivit sin vardag som perfekt har andra öppnat upp sig om problem som de har haft i tidigare relationer, till exempel till sina föräldrar och inom arbeten. Även om vi kan sympatisera med intervjupersonerna har vi ändå försökt att inte låta det påverka intervjuns genomförande, så länge som intervjupersonen inte uttryckt något obehag till att fortsätta.

5. Presentation av Materialet

I den presentation som följer lämnar vi inte ut våra intervjupersoners riktiga namn, utan vi använder istället fabricerade namn till samtliga. Här nedan följer en kort beskrivning om var och en av våra tio studenter. Tre av de intervjuade hade börjat läsa på högskolan omedelbart efter gymnasiet, och de hade också flyttat hemifrån för första gången. Dessa var (1) **Linus**, 19 år från Värnamo, (2) **Daniel**, 19 år från Trollhättan och (3) **Natalie**, också 19 år från Småland. De som hade tagit ett sabbatsår först var (4) **Erika**, 20 år från Bohuslän och (5) **Felix,** 20 år från Stockholm. Båda två bodde hemma hos sina familjer under tiden efter gymnasiet, och de flyttade hemifrån för första gången i och med sina högskolestudier. (6) **Anna**, 21 år från Kalmar kom också direkt hemifrån, men de resterade fyra studenterna hade redan bott på lite olika ställen. (7) **Johan**, 21 år från Helsingborg, hade jobbat några år utomlands, (8) **Mattias**, 22 år från Ronneby, hade läst kurser i både Göteborg och Stockholm, (9) **Linda**, 24 år från Sundsvall, hade haft en egen lägenhet i sin hemstad, och slutligen hade (10) **Sofie**, 25 år från Varberg, både arbetat och bott i Danmark i fyra år innan hon började med sina nya studier.

Även om några av våra intervjupersoner inte flyttade hemifrån för allra förstå gången, utan bodde själva ett tag innan de började på högskolan, var de ändå nya i staden och omständigheterna gjorde att vi tyckte de passade vår studie i alla fall. Sofie och Johan var tillbaka i Sverige igen för första gången på länge, och Linda hade visserligen bott själv, men i Halmstad var det första gången som hon bodde i en annan stad än den hon växte upp i. Mattias hade läst ett par kurser, men vad som var övergripande för samtliga intervjupersoner, var att de för första gången studerade ett *program* på en högskola. De som flyttade hemifrån ett tag innan, hade fortfarande förändringen i relationerna hemma färskt i minnet, och var minst lika användbara för oss som de andra intervjuade studenterna var.

5.1 Gamla relationer

5.1.1 Familje- och vänskapsrelationer sedan tidigare

Många av de intervjuade hade redan ett rikt umgänge innan de flyttade till Halmstad för att börja studera, och för de flesta av de tio studenterna bestod umgänget av familj och goda vänner från uppväxten. En av våra intervjupersoner var Natalie, och hon beskrev sina sociala relationer på hemorten som att de hade varit väldigt goda. Hon förklarade att hon både kände sig trygg och att hon upplevde sig ha en bra grund med dem. De flesta av de andra nio studenterna berättade likt Natalie om goda familjeförhållanden, men Sofie sa att det alltid hade funnits en viss distans mellan henne själv och familjen. Hennes föräldrar och syskon bodde kvar där hon växte upp, och Sofie förklarade att familjemedlemmarna inte kunde förstå varför hon vid ett fåtal tillfällen hade velat resa och bosätta sig någon annan stans än i sin hemstad. Sofie kände att hennes familj inte riktigt hade stöttat henne i de val som hon hade gjort tidigare i livet, men hon beskrev sig ändå som självständig. Sofie sa att det var anledningen till att hon ville prova på nya saker och att hon längtade bort hemifrån.

Även om de intervjuade beskrev sina vänner på väldigt skilda sätt, tycktes alla värdera sina vänskapsrelationer högt, och de ansåg att det var viktigt att behålla kontakterna. En del av våra tio studenter berättade att de under uppväxten höll sig till kompisgäng, medan andra hade sa att de hade mer utspridda kontakter. Både Johan och Natalie hade kontakt med kompisar på skilda håll i flera städer. Linus och Anna hade inte direkt umgåtts med några vänner utanför skolan, utan de spenderade främst tiden tillsammans med sina vänner i gymnasieskolan. De var sedan mest med sina familjer på fritiden. Till skillnad från de senast nämnda hade Linda vänner som hon umgicks med även efter skolan, och precis som för några av de andra intervjuade har hennes vänner flyttat runt, men även om de var utspridda höll de kontakten.

5.1.2 Förändringar i existerande relationer efter flytt till den nya staden

Under intervjuerna berättade studenterna hur de såg på relationer till sina familjer som var kvar i hemstaden, när de själva nu hade flyttat ifrån dem. De relationerna hade förmodligen förändrats efter varje students flytt, i och med att de inte träffade sina föräldrar och syskon lika ofta när de hade börjat studera. Natalie bar på en uppfattning om att den stora förändringen som skedde sedan hon flyttade hemifrån, var att hon och hennes föräldrar hade gått från en vårdande relation. Det som intresserade oss var inte bara det faktum att hon tyckte att relationen hade blivit *bättre*, sedan hon hade bytt till ett annat boende, utan det handlade

också om att hon uppfattade deras relation som en vänskaps sådan, mer än hon hade gjort tidigare. Det var inte längre frågan om att hon blev uppfostrad, för nu såg hennes mamma och pappa henne som en vuxen individ som kunde ta ansvar för sig själv. Detta innebar inte att hennes föräldrar på något sätt hade övergivit henne, utan de var fortfarande närvarande om det skulle vara så att hon behövde luta sig mot dem, men inte på det självklara vis som mellan ett litet barn och dess föräldrar. Natalie beskrev det som att;

”(…) *man fick bättre kontakt ju äldre man blev. Du vet, det blev mer personligt. Det blev lite mer kompisrelation än ”ta hand om” relation. Vilket är ganska självklart egentligen kanske… Jag har alltid varit väldigt självständigt av mig, så att jag har alltid klarat mig väldigt bra själv… nu menar jag inte att de inte har tagit hand om mig, men de har inte behövt kolla efter mig utan de litar på mig. Och jag kan tvätta själv, laga mat själv alltså allt det där. Hon vet att jag klarar av det.”*

Daniel såg inte relationen till sina föräldrar som idyllisk under uppväxten, men trots det så upplevde även han en förbättring i relationen i och med sin flytt. Vad vi vill peka på här är att det inte handlade om Natalies relation till sina föräldrar innan, utan mer att det var naturligt för både henne och Daniel att börja om på nytt på en annan plats, där det inte fanns någonting att ständigt luta sig mot. Till stor del kändes föräldrarelationen positiv för våra två intervjupersoner, även om det var en omställning att klara sig själv i en helt okänd stad.

De flesta av de intervjuade berättade dock att relationerna till familjen inte hade ändrats speciellt mycket, mer än att det nu var ett större avstånd mellan dem än vad det hade varit innan. Erika beskrev att hon hade varit väldigt självständig under sin uppväxt, samt att hon uppskattade att hennes föräldrar lät henne ta ansvar för sig själv och att de inte trängde sig på. Hon upplevde att situationen kändes relativt bra när hon lämnade hemstaden, och att familjerelationerna var oförändrade sedan dess. Även Felix verkade trivas med flytten och berättade; ”*Jo, men det… det är väll klassikern men, ibland behöver man lite tid ifrån varandra kanske för att uppskatta varandra mer liksom. Så ses man ju inte lika ofta och så… Jag ska åka till Stockholm snart då. Det blir mycket roligare på det sättet. Man hinner inte bli trött på varandra*”.

Större delen av de tio studenterna upplevde att det fungerade väl att anpassa sig till studentlivet, men för Linus och Anna verkade situationen dock vara lite svårare. De var vana vid att tillbringa mycket tid med sina familjer när de fortfarande bodde hemma, men i och med att de behövde flytta när de skulle börja studera ändrades den situationen. Av samtliga

intervjuade var det framförallt de båda som verkade ha mest kontakt med personer ur deras tidigare vardag. Anna hörde ofta av sig till sin familj, även om de träffades mer sällan när hon hade flyttat. Linus spenderade nästan all tid för sig själv när han inte var på högskolan, och han beskrev det som att han levde på helgerna när han åkte hem för att träffa sina föräldrar, istället för under de ”tråkiga veckorna” som ägnades åt ”plugg och dödtid”.

Linus och Natalie var lika gamla, började studera på högskolan direkt efter gymnasiet och var med på nollningen. På samma sätt som Linus, hade Natalie alltid haft en nära relation till sin familj, men hon hade inte låtit sina nära familjerelationer hindra henne från att skapa nya goda relationer. Sedan Natalie började studera hade hon fått flera nya kontakter, och verkade engagera sig aktivt i olika aktiviteter tillsammans med dem. Med andra ord hade hon lyckats fylla det tomrum som vi tror lätt kan skapas i sådana här situationer, och hon hade därför inte känt behovet av att hålla fast lika hårt vid sitt gamla umgänge. Linus hade svårt att anpassa sig till det som följer med när en individ flyttar till en ny plats, det vill säga att lära känna nya människor. Det var inte det att han inte ville få kontakter, men han tyckte inte att det var särskilt bråttom, utan att det skulle lösa sig efterhand. Istället fokuserade han allt mer på att bevara sina goda relationer till familjen.

När det kommer till hur vänskapsrelationerna i hemstaden såg ut efter att var och en av studenterna flyttade, visade det sig att flera av dem upplevde att de relationerna var nästan likadana som innan de hade börjat studera på högskolan. Mattias hade erfarenheten av att också hans vänner hade lämnat hemstaden, och därför kom det sig naturligt att de inte kunde ses lika ofta längre. Trots avståndet sa han att de var lika bra vänner som tidigare. Men både Felix och Natalie beskrev att vänskapsrelationerna hade förändrats en aning, då de innan hade träffat sina vänner oftare och att de då hade tagit dem förgivet. På så sätt hade situationen blivit bättre, eftersom de hade lärt sig att uppskatta vännerna mer.

5.2 Nya relationer

5.2.1 Nollningen – en möjlighet eller en begränsning?

Sju av våra tio intervjupersoner deltog i nollningen och samtliga verkade ha en positiv inställning till den, även om det fanns några saker som de noterade. Det var dock inte saker som rörde de andra klasskamraterna, eller de som höll i nollningen. Linda sa till exempel att det som hon inte gillade var att det hade blivit en lång väntan och lite för många lekar. Hon beskrev även sig själv som lite rädd för ”straffmästaren” i början. En av de som verkade ha

den mest positiva inställningen till nollningen var Erika. Hon beskrev nollningen som; ”*Jag tycker det var bra. Jag är glad att man var med, för jag tror man träffar ju kompisar där och kom in i gruppen redan. Å man känner igen alla ansikten som var med där, och dom flesta var… Det var mycket folk faktiskt. Första dan var vi över sextio pers*”.

Flera av de intervjuade som deltog poängterade just det faktum att nollningen var ett bra tillfälle att träffa nya klasskamrater, samt bli en del av klassen, och för Natalie var det någonting som var ganska avgörande. Hade hon, mot förmodan, inte hittat några nya kompisar som hon kunde känna sig nära, sa hon att hon antagligen inte hade skaffat sig en lägenhet i Halmstad, utan att hon istället hade börjat pendla från sin hemstad in till skolan. Även om alla de sju intervjupersoner som deltog i nollningen hade en positiv uppfattning av den, skilde sig deras syn på hur väl den hade fungerat som ”en språngbräda till att lära känna nya klasskamrater”. Mattias berättade att han hade missade en del av nollningen i och med att han hade andra aktiviteter för sig. När han sedan kom tillbaka efter de dagarna han varit borta, hade han känt sig som att han låg efter socialt i jämförelse med andra deltagande under nollningen, men tack vare en stabil grund som han hade lyckats bygga upp de första dagarna, kunde han prata med de andra utan problem. Ingen av intervjupersonerna sa att den hade blivit väldigt nära någon endast under nollningen. Däremot tyckte de flesta ändå att nollningen gav dem, som Mattias sa, ”en stabil grund som de kunde bygga vidare på senare”. Linus beskrev att han kände sina nollningskamrater ”hyfsat” och ”lite smått i alla fall”.

Av de tre som inte var med på nollningen var det två som hade velat delta, men som missade chansen. Sofie sa att hon tyckte nollningen var väldigt viktig, men att hon inte hade fått ledigt från sitt jobb, medan Felix hade lite strul med sitt antagningsbesked och han fick det inte förrän nollningen var över. Den enda av våra intervjupersoner som valde bort nollningen eftersom den inte ville, var Johan. Som svar på frågorna om varför han inte var med, och om han ångrade det efteråt svarade han; ”*Jag (pust) gillade inte riktigt konceptet. Att nervärderas eller vad ska man säga. Jag har ju i och för sig inte varit med, men det kändes lite så. Det är väll mest om man ska träffa kompisar, men det har jag börjat göra i klassen ändå så (…) Ångrat på det sättet att alla som var med i klassen känner i princip varandra lite, och jag är utomstående på det sättet. Men utöver det så nej*”. Med andra ord verkade han ångra sitt beslut på det sättet att det framstod som att alla i hans klass som var med på nollningen kände varandra lite grann, och att det gjorde honom till en utomstående, men inte annars.

Uppfattningen om ifall det hade blivit någon form av uppdelning efter nollningen, mellan de som medverkade och de som inte gjorde det, varierade mellan intervjupersonerna. På samma sätt som Johan, noterade även de andra två som inte var med på nollningen att de upplevde en ganska tydlig uppdelning. Den som tydligast märkte av det var nog Sofie, som inte lyckades komma nära någon från nollningen, trots att hon såg sig själv som väldigt social och utåtriktad. Vi ett tillfälle hade hon även märkt av att nollningsgänget hade klassfester som varken hon eller hennes kompisar, som inte var med på nollningen, blev bjudna till. Av de vi intervjuade som *var* med under nollningen, var det dock inte lika vanligt att se någon uppdelning. Daniel var den enda deltagande som berättade att han såg en uppdelning i sin klass, på det sätt att han endast kunde prata med de från nollningen. Han kände det som att de andra som inte deltog, också verkade ha hittat varandra i en egen grupp. Natalie trodde att alla unga i hennes klass var med på nollningen, och även om hon noterade att hon inte pratat med de äldre direkt, hade hon inte tänkt vidare på det. Flera av de intervjuade sa att de inte hade tänkt på det något vidare, utan de verkade fortfarande lite osäkra på hur deras klasser faktiskt såg ut. Erika var en av dem som inte upplevde någon uppdelning mellan nollningsgänget och de som inte var med, men hon noterade något intressant; ”*Eftersom man var det [med på nollningen] så tänkte man nog inte lika mycket på det. Jag tror om man hade inte varit med på nollningen, så hade man nog märkt det mer. Men eftersom man ändå hade då några som man visste skulle gå dit, så hade man ju typ bestämt att, ”okej, vi går dit tillsammans så att vi hittar. Men lite uppdelat var det nog*”.

Med andra ord så kunde Erika förstå att de som inte var med på nollningen hade en annan uppfattning än de som faktiskt var med, vilket verkade vara fallet i våra intervjuer.

5.2.2 Vänskapsrelationer under konstruktion

När de intervjuade berättade om sina nyfunna vänner i staden, rörde sig kontakterna huvudsakligen om vänskapsband till andra studenter. För många av de intervjuade gick det i första hand ut på att hitta andra studenter att tillbringa tiden i skolan med. Både Linus och Anna hade någon att prata med under lektionerna, men ingen av dem umgicks med någon från klassen på sin fritid. Sju av de andra studenterna berättade att de spenderade fritiden ihop med sina klasskamrater, genom att exempelvis festa och träna tillsammans. Felix sa att han visserligen hade kontakt med några i klassen, men att det var begränsat till basgrupperna. ”*Det är väldigt mycket människor och väldigt lite tid att träffa dom. Så det blir ju just dom*

här basgrupperna som man håller till. Och ganska länge… jag har nog fortfarande inte koll på vad alla heter eller koll på alla ansikten än. Så det är lite synd", berättade han.

En del av de andra menade att det var bra med studiegrupper för att lära känna varandra bättre, men kontakten i deras klasser verkade se väldigt olika ut. Både Daniel och Sofie upplevde att de som hade deltagit under nollningen och de som inte deltog fortfarande var uppdelade i deras respektive klasser, och de tyckte att det var synd att alla inte var mer öppna. De hade båda två vänner att umgås med även utanför skolan, men de menade också att det var svårt att få kontakt med de andra i klassen. Det här var inte någonting som Natalie upplevde, utan hon hävdade att klassen fungerade bra ihop och att hon kunde prata med många där. Mattias var nöjd med sin klass och han hade fått några vänner. Han hade även en del kontakt med kåren, och han önskade att det fanns fler möjligheter för studenterna på högskolan, till att träffa nya människor genom olika organisationer och aktiviteter.

Samtliga av våra intervjupersoner hade uppfattningen om att det var upp till dem själva att skapa sig nya sociala relationer, om de så behagade. Men det fanns en del variationer i deras svar. Linda var en av dem som poängterade att hon säkert hade kunnat göra mer, vid frågan på om hon hade gjort allt i sin makt för att skapa nya relationer. Men eftersom hon var nöjd med de relationerna som hon redan hade lyckats få, verkade hon inte ha reflekterat över det vidare. Två av de tio studerande, Linus och Anna, stack ut lite enligt oss. De hoppades på att de skulle hitta fler vänner så småningom, men medan Anna funderade på olika lösningar, arbetade Linus på ett lite annorlunda sätt. Trots att han sa att det var upp till honom själv att skapa nya kontakter, gjorde han egentligen ingenting åt saken, fastän han uttryckte ett visst missnöje över sin situation. Ingen av dem hade bråttom med att lära känna nya människor, utan de lät det få ta sin tid, men samtidigt berättade de att de på fritiden främst var själva.

Visserligen sa de resterande intervjuade att de hade tagit ansvar för att träffa nya människor, men några av dem pekade på varför det kan vara svårt att lyckas. Daniel exempelvis tyckte att en del studenter kunde upplevas som lite motiga och att de snabbt skyndade sig iväg, och Felix upplevde att möjligheterna till att knyta nya kontakter hade varit en aning begränsade. De flesta tycktes, som Sofie peka på att de hade ett eget ansvar i etablerandet av relationer; "*Så det handlar ju bara om att man ska våga ta kontakt. Det är många som inte vågar det idag.* (…) *Ja, men det är jättefarligt i och med att, hur ska man då få ett närverk?* (…) *Det handlar liksom om att vara öppen och mottaglig för nya grejer och socialisera sig*".

Vi var nyfikna på om de tio studenterna upplevde att de hade gjort allt de kunnat för att skapa nya sociala relationer sedan de flyttat till Halmstad, och de flesta var nöjda med sina insatser men en del sa att de allt kunde ha gjort lite mer. De intervjuade fick också frågan om det fanns någonting i deras relationer där hemma, som de saknade när de hade börjat studera. Det visade sig att åtta studenter även där var nöjda med sina situationer, och att de hade allt som de behövde. Däremot kände Felix att han inte var fullt så nära andra människor som han egentligen hade velat och hoppats på. Linda kände på ett annat sätt då hon upplevde en saknad av en specifik relation.”*Jag har ju en sån bästa kompis hemma. Vi gör allting tillsammans, vi kan prata om precis vad som helst och det känner jag att jag inte riktigt har fått här. Jag har kanske tio olika personer till tio olika saker. Medans hemma har jag alltid en person. Så henne saknar jag väldigt mycket att ha som kompis*”, berättade hon. De andra studenterna menade att de trots allt hade kvar sina relationer där hemma och att det som de saknade i dem ändå gick att kompensera för i de relationer som blivit en del av deras nya studentliv.

5.2.3 Lärare och annan högskolepersonal

Någonting som samtliga av våra intervjuade hade en hel del att berätta om, var sina lärare på högskolan. De anlände till en ny miljö där de inte kände någon och kastades in i, för många, ett helt nytt sätt att studera på. Trots att samtliga var intresserade av ämnet de läste, upplevde många att lärarna gjorde det svårare för dem än de hade velat. Nio av de tio studenterna uttryckte ett missnöje i relationen till lärarna på ett eller annat sätt. Natalie var den enda som upplevde kontakten till sina högskolelärare som mer konkret och bättre, än den till sina tidigare lärare, vilket hon verkade värdera högt. Lägligt nog var hon den av våra intervjupersoner som visade störst nöje med vardagen i sin nya stad, och hon hade framförallt en av de mest positiva inställningarna till sina studier på högskolan. När vi jämförde detta med Mattias som sa att han var intresserad av ämnet, men att han inte kände sig inspirerad av sina lärare och deras sätt att lära ut, gick det att dra slutsatser om att läraren spelade en viktig roll för studenternas studier. Sofie var en av dem som hade starkast åsikter och uttryckte sig enligt följande; ”*Det finns ingen att stödja sig mot. (…) Det är så irriterande, för vi hade tenta nu, den här omtentan och han gav ingen feedback på våra tentor. Han skrev inte kommentarer. (…) dom brinner väl för å vara lärare eller?*”

Många av de andra nio intervjuade berättade liknande saker med ett antal variationer, även om de för det mesta också var snabba med att tillägga att vissa lärare var bättre än andra. Linus och Linda tyckte att lärarna inte var särskilt personligt engagerade, men de tyckte inte heller

att lärarna skulle vara det. Flera av de intervjuade som menade att de var besvikna på lärarnas personliga engagemang, sa samtidigt att de inte hade förväntat sig att det skulle vara på något annat sätt, och de påstod att de hade förståelse för att lärarna inte hade tid att involvera sig personligt i alla studenter.

Felix huvudproblem med lärarna verkade mest röra sig om den brist på tid som de fick chansen till att spendera tillsammans, men han uppskattade att det fanns blackboard där hans lärare alltid gick att få tag på; ”*Alltså, man kan ju alltid få tag på dom vilket är väldigt bra. Via blackboard och så. Så det märks ju att dom ändå vill va tillgängliga. (…) Och det går säkert också om man vill träffa dom ansikte mot ansikte… men det verkar som dom är svåra att få tag på, helt klart*”. Flera av intervjupersonerna hade en tendens att jämföra sina nya lärare med tidigare gymnasielärare, innan vi ens han fråga om det, vilket tydde på att de mer eller mindre faktiskt placerar alla lärare under samma kategori. Många av de intervjuade sa att de hade en förståelse för att deras nya lärare inte kunde vara likadana som deras tidigare hade varit, men vi undrade om de åsikterna verkligen stämde, eftersom de samtidigt placerade lärarna från gymnasiet och högskolelärarna i samma fack. I jämförelse med gymnasielärarna tyckte därmed majoriteten av intervjupersonerna att situationen var bättre på gymnasiet, där lärarna inte bara hade haft ett mer personligt engagemang, utan att de också hade varit mer lätt tillgängliga. Natalie stack ut även här, då hon sa att lärarna på högskolan enligt henne var betydligt bättre än de abstrakta lärarna hon hade haft på gymnasiet. Erika beskrev sig själv som att hon bara var ”en på pappret” på högskolan, medan Natalie ansåg att ”en i mängden” känslan snabbt togs över av lärarnas ansträngelser i att lära sig namnet på alla i hennes klass.

Gällande övrig personal på högskolan, visade sig att de flesta i vår undersökning inte haft en längre kontakt med någon alls. Mattias hade haft en del kontakt med Kåren, vilken han hade uppfattat som väldigt positiv, medan Johan inte alls hade uppskattat rektorn och receptionens bemötande, när han ville ha hjälp vid olika tillfällen. Arbetet på högskolan ansåg han var väldigt uppdelat, och han menade på att det lätt blev rörigt när han inte bara kunde vända sig till endast en person som skulle lösa ett specifikt problem, utan att han istället var tvungen att vända sig till flera stycken. På grund av lite strul med hans antagningsbesked hade han ringt till skolans rektor, som han inte alls tyckte hade varit särskilt tillmötesgående.

5.2.4 Halmstad – möjligheternas stad?

I intervjuerna ville vi också höra vad intervjupersonerna tyckte om deras nya stad i sig, och vad de hade fått för mottagande av, och uppfattningar om invånarna där. Samtliga av

intervjupersonerna hade fått en positiv bild av staden, men flera noterade att de inte hade hunnit se så mycket än, och att de heller inte hade pratat med särskilt många utanför skolan. Daniel sa att han gillade staden, men han var en av de få som kände sig lite besviken på folket han hade träffat än så länge; ”*Det kanske är för att jag kommer från en liten stad där alla känner alla, men det känns som det är kallare på nåt sätt i en sån här stad (…) det känns som det på något sätt är väldigt svårt å nå ut till folk*”.

Vidare berättade Daniel att en av anledningarna till att han flyttade var att han ville bli mer anonym, till skillnad från hur han kände sig i staden som han kom ifrån. Han förtydligade sitt uttalade med att han inte ville lära känna alla, men att han på något sätt ändå önskade att alla kunde anstränga sig lite mer. Natalie var också från en småstad och hade valt Halmstad för att hon såg det som en lagom stor stad. Hon beskrev dock Halmstadsborna som ”väldigt härliga”, men berättade sedan att hon ännu inte hade knutit några band till någon utanför skolan. Faktum var att *ingen* av de tio intervjupersonerna på rak arm kunde nämna en vänskapsrelation som inte på ett eller annat sätt rörde deras skolgång i Halmstad. Den generella uppfattningen verkade vara att det berodde på att tiden spenderades på högskolan.

Vid frågan om hur våra intervjupersoner såg på sina möjligheter till att skapa nya sociala relationer, var det många som fick tänka efter innan de svarade. Nästan alla verkade tycka att det fanns möjligheter, men de hade svårt att sätta fingret på vad det faktiskt var för möjligheter som de tänkte på. Natalie var nöjd i de nya relationerna till sina klasskompisar, men hon menade att om hon hade velat så skulle hon nog kunna få nya kontakter, om hon samtidigt verkligen engagerade sig och var målmedveten. Linus var en av våra intervjupersoner som verkade ha fått minst nära kontakter i Halmstad, men även han trodde på att det fanns möjligheter till att gå ut och skapa sig nya relationer, fast han beskrev sig själv som ”för lat” för att faktiskt gå ut göra det. Daniel var den enda som sa att han tyckte att möjligheterna hade minskat betydligt efter nollningen, och även om han hade fått ett par nya klasskamrater så hade han hoppats på fler även utanför skolan. Han visste att det fanns en kör och att man kunde gå på gymmet, men för dem som inte var intresserade av det önskade han att det skulle finnas mer att göra.

5.3 Sammanfattning av de viktigaste resultaten

När vi gick igenom våra resultat kom vi fram till flera saker som vi ville behandla i vår analys med hjälp av de olika teorierna, för att täcka de nyblivna studenternas upplevelser och erfarenheter av det ”relationella välmående”. Vi har valt att strukturera upp analysen i sex

delar som kan sammanfatta de olika områdena, så som gamla relationer, nya relationer, samt bemötandet och möjligheterna. Med hjälp av Scheffs (1990) teori vill vi analysera nollningens funktion och roll i skapandet av nya sociala band för studenterna, samt även ta del av varje students uppfattningar kring sitt eget ansvar i relationskapandet. Vi har även bestämt oss för att fokusera på skillnader i behovet av att skapa nya kontakter, beroende på hur relationen till familj och vänner har sett ut innan flytten.

Efter att vi har diskuterat och gått igenom materialet, har vi kommit fram till att ”social integration” verkar vara en av de viktigaste förnödenheterna för de tio studenter som vi har pratat med. Därför använder vi just denna del av Weiss (1974) teori, för att kunna se hur de som känner att de inte har funnit förnödenheten i den nya staden, ser på sitt eget ”relationella välmående”. Genom att fokusera på några av studenterna vill vi se hur de har hanterat sina situationer olika. Med hjälp av förnödenheten ”att uppnå vägledning”, vill vi också få en djupare i insikt i lärarens roll, samt även analysera hur studenterna har gått vidare efter att de har accepterat avsaknaden av respons från sina lärare.

Eftersom intervjupersonerna pekade på en saknad av personligt engagemang från lärarna, vill vi med hjälp av von Wrights (2010) teori, lyfta fram hur studenterna såg på sina högskolelärare, när de först anlände till högskolan, och på vilket sätt det faktum att de tio studenterna behandlades som **vad**, spelar roll för varje students eget ”relationella välmående”. Slutligen har vi även bestämt oss för att var och en av studenternas olika upplevelser, av sin avresa hemifrån till landningen i den nya staden, är någonting som vi vill lägga fokus på. Alla de tio intervjuade hade haft olika erfarenheter som intresserade oss, och med hjälp av begreppet emerging adulthood och den teori som det ingår i, hoppas vi på att kunna belysa de olika övergångarna till vuxenlivet.

6. Socialpsykologisk analys och tolkning

I denna analys kommer vi att återkoppla till vår problemformulering och vårt syfte. Först granskar vi de tio studenternas första tid på högskolan och tar reda på nollningens funktion, följt av vilka relationsförnödenheter som verkar prioriteras mest för de intervjuade i deras nya stad. Vi går sedan in på högskolelärarna och deras roll i våra intervjupersoners liv, innan vi analyserar betydelsen av de tio studenternas tidigare sociala relationer, samt hur dessa relationer kan påverka relationsskapandet för samtliga på olika sätt. Avslutningsvis tittar vi

också på hur långt våra intervjupersoner har tagit sig igenom fasen vuxenblivande. De här rubrikerna anser vi täcker de relationer vi som vi är intresserade av, och genom denna analys kommer vi förhoppningsvis att kunna skapa en förståelse för studenternas ”relationella vardag”, och framförallt deras relationella välmående. De olika områdena analyserar vi med hjälp av begrepp som relationsförnödenheter, differentiering och huruvida studenterna blir sedda utifrån sina personliga egenskaper i respektive relationer.

6.1 Nollningens roll i skapandet av nya relationer

Den viktigaste händelsen rörande relationsskapande för de studenter som vi har pratat med, verkar onekligen vara nollningen. Det är den första möjligheten för dem att knyta de nya **sociala band** som Scheff (1999) pratar om. Bland de olika former av differentiering som finns, ser vi tecken på **underdifferentiering** i en del av nollningsgrupperna hos de som vi har intervjuat. Linda uttryckte till exempel att hon tyckte att vissa lekar under nollningen var löjliga, men att hon ändå valde att delta, vilket skulle kunna indikera att en viss form av ”gemenskap” var viktigast och att hon anpassade sig efter den. Då studenterna oftast är på en ny plats för första gången under nollningen, är det inte omöjligt att de vill engagera sig i den ”gemenskap” som uppstår, och att de samtligt lägger sina egna behov åt sidan. Det ultimata är den **optimala differentieringen**, som präglas av både närhet och distans i de flesta sammanhang, och genom en optimal differentiering får studenten chansen att visa vem den är bland sina klasskamrater. Men trots det menar vi inte att en underdifferentiering nödvändigtvis gör nollningen till någonting negativt för gruppen, vilket vi kommer att ta upp mer senare i analysen (Scheff, 1990, sid.4).

Av Weiss (1974) relationsförnödenheter ser vi att den viktigaste för de tio studenterna att få under nollning, är **social integration**. Den handlar om att hitta gemensamma aktiviteter och att engagera sig i någonting tillsammans med andra, vilket är just vad nollningen ger de som deltar. De intervjuade studenterna kommer till en ny miljö där de inte känner någon annan, och där de inte har andra människor att ty sig till. Nollningsgruppen var därför väldigt attraktiv för de av våra intervjupersoner som deltog, och den erbjöd social integration för alla som ville ha den, så länge som gruppen var **underdifferentierad** och alla arbetade för att upprätthålla ”gemenskapen”. Nollningsgänget blir då till ett relationsnätverk där medlemmarna delar tolkningar och erfarenheter med varandra inom gruppen. Man skulle alltså kunna se nollningen som en typ av ”social ritual” för våra sju medverkande studenter, där de deltar i samma aktivitet och delar gemensamma sinnesstämningar. Om nollningen som

en ”social ritual” är negativt eller positivt är en tolkningsfråga, för samtidigt som gruppen fokuserar på ”gemenskapen”, finns det ofta få möjligheter till utrymme för varje individ. Nollningsgänget kan vara tillfälligt och upplösas när nollningen är slut, eller så kan gruppen övergå till en fortsatt form av fungerande ”gemenskap” i klassen. Även om nollningsgängets ”gemenskap” gör det sistnämnda, är det inte säkert att det finns plats för de av våra intervjupersoner som inte deltog under nollningen (Weiss, 1974, sid.23).

En annan av Weiss (1974) mest framträdande relationsförnödenheter under nollningen tror vi kan vara ”**försäkran av värde**”. Denna förnödenhet rör sig om att man som individ hyllas för sina bedrifter, och trots att det oftast gäller prestationer på arbetsplatsen, anser vi att ”försäkran av värde” kan vara viktigt i ett sammanhang som nollningen. Även om en nollningsgrupp som i princip har varit helt underdifferentierad, inte ger något egentligt utrymme till individerna i gruppen, finns det ändå en försäkran av de av våra tio studenter som deltog och deras individuella värde, då var och en troligtvis kände sig som en betydelsefull del av gruppen och tillsammans med gruppmedlemmarna. Till exempel så är det mycket tävlingar under nollningen mellan de olika programmen, och när en klass vinner kan säkerligen våra sju intervjupersoner som deltog få en känsla av ”försäkran av värde”, gentemot de andra klasserna som förlorade (Weiss, 1974, sid.24). Den försäkran av värde som deltagarna under nollningen upplever tillsammans, kan dock givetvis inte kännas av hos de av våra intervjupersoner som *inte* deltog. När hela klassen träffas i skolan för första gången, finns gränsen mellan de som medverkade under nollningen och de andra, speciellt när de tre av våra tio studenter som inte deltog, berättade i sina intervjuer om att det uppkom vissa gränser i klassen. Sofie, Felix och Johan känner alla tre av att ”gemenskapen” bland deltagarna under nollningen även efter är stark, och väldigt svår att bli en del av. Vi menar att detta inte är helt oförståeligt, med tanke på att de tre nämnda intervjupersonerna inte är delaktiga i den underdifferentierade gruppen. De är heller inte del av en social integration, som därför inte har gett de tre samma försäkran av värde som nollningsgruppen delar. Eventuellt så kan nollningsgruppens känsla av värde för våra sju medverkande intervjupersoner öka när utomstående jämför sig med dem, och bidra till en ännu större klyfta mellan studenterna som deltog under nollningen och de andra i klassen.

De sju av våra intervjupersoner som deltog under nollningen har fått tio dagar, mer eller mindre, på sig att skapa nya sociala band och knyta kontakter. Det är någonting som ger dem ett enormt försprång gentemot de andra i klassen. För de tre av våra intervjuade studenter som inte medverkade, kan det innebära en hög press att se relationerna mellan nollningsgänget,

innan de själva har hunnit knyta några nya kontakter. De nämnda studenterna kan lätt bli lidande på flera sätt, dels genom avsaknaden av ”försäkran av värde” som vi var inne på tidigare, men vi tänker oss att de möjligen också faller offer för en stel social omgivning (Weiss, 1974, sid.24). Tre av våra intervjupersoner angav flera anledningar till varför de valt att inte vara med på nollningen. Det rörde sig till exempel om att de helt enkelt inte ville delta, som Johan uttryckte. Hans val av att inte medverka var någonting som han nu ångrar lite efteråt, då han känner av svårigheterna i att närma sig nollningsdeltagarna.

Von Wrights (2010) teori om vad eller vem berör relationen mellan lärare och elev, men hennes beskrivning av relationer tror vi även går att anpassa till vad som finns studenter emellan. Även om de av våra intervjupersoner som deltar under nollningen bara känner varandra en relativt kort tid, är det betydligt större chans att de börjar se varandra som **vem** om de fortsätter att umgås även efter nollningen. Om nollningsgruppen är underdifferentierad så ser deltagarna troligtvis varandra mer som **vad**. De känner säkerligen till varandras åldrar, kön och någonting mer, men det är i och med att gruppen arbetar för att hitta gemensamma närmare, som de därmed binds samman. Efter nollningen försvinner oftast ett starkt, gemensamt fokus bland deltagarna, och med tanke på att en viss förändring då sker, uppkommer en del möjligheter för studenterna till att skapa närmare relationer, där de ser varandra utifrån mer personliga egenskaper, som vem (von Wright, 2010, sid. 179).

Detta gäller dock inte de tre av våra studenter som inte deltog under nollningen, eftersom relationskapande över gränsen i början verkar vara sällsynt. Mattias är trots allt den enda av våra intervjuade studenter som både medverkade under nollningen, och som sedan dess ändå har umgåtts mycket med icke nollnings deltagare. Att det bland sju av våra intervjupersoner är så pass ovanligt att handla såsom Mattias gör, tycks stämma väl med uppfattningen hos de av våra intervjupersoner som inte deltog under nollningen. De tre berättade under intervjuerna att de hade känt av en uppdelning på ett eller annat sätt. Till exempel så sa Sofie att de i hennes klass som var med på nollningen inte släppte in någon annan utanför gruppen, de *ville* helt enkelt inte lära känna henne eller hennes kompisar som inte deltog på nollningen. När nollningsgänget i klassen inte ger henne en chans, och heller inte försöker lära känna henne personligen, menar vi att det inte är alltför långsökt att dra slutsatsen att de ser Sofie som vad.

Dock är frågan om alla har ett behov av att faktiskt bli sedd som ett ”vem” av sina klasskamrater. Erika sa till exempel att hon föredrog en viss distans till både de andra i hennes klass och utomstående. Hon hade inget emot sina klasskamrater, och hon umgicks med några

av dem till en sådan grad att hon fick ut social integration av det, men den personliga involveringen som Von Wright (2010) menar finns i ”vem” relationer, verkade helt enkelt inte vara särskilt viktigt för Erika, då hon trivdes i sitt eget sällskap.

6.2 En utveckling av social integration

Som vi tidigare har nämnt är social integration en av de viktigaste förnödenheterna ur Weiss (1974) teori, i alla fall för de studenterna som vi har intervjuat. Förutsett att de hade någon relation som ombesörjer olika relationsförnödenhet innan de flyttade, hade de oftast kvar de relationerna när de väl flyttade hemifrån. Men som vi beskrev innan så handlar social integration om att var och en av våra studenter aktivt är engagerad i någonting med andra, som den också delar ett gemensamt tankemönster med. Den här förnödenheten sätts mest på prov när studenterna kommer till en ny stad, då social integration behöver delas med någon som finns i studentens *fysiska* närhet, vilket innebär att förnödenheten oftast inte går att uppfylla i en relation på avstånd. Relationerna till de människor som varje intervjuperson redan har ”**fäst sig vid**”, kommer troligtvis inte bara att ändras för att personerna spenderar några dagar ifrån varandra, eftersom förnödenheten ”att fästa sig vid någon” inte fungerar så. För även om var och en av de tio studenterna känner sig ensam, är det i så fall snarare på grund av ett fysiskt avstånd från sina nära sociala relationer. Det handlar därigenom inte om att relationerna har ändrats (Weiss, 1974, sid.23). De flesta av våra intervjupersoner verkade ha hittat nya människor som fyller platser för social integration i deras liv, genom gemensamma sysselsättningar och intressen.

Linus och Anna är två av våra intervjupersoner som intresserar oss, eftersom deras egna inställningar till social integration skiljde sig en del från de andra åtta studenternas något. Båda deltog under nollningen, men de hade inte lyckats skapa några nära relationer där, och även om de ville få sådana i sin nya stad, arbetade de inte aktivt för att skapa dessa relationer. Weiss (1974) skriver att följden av att inte ha något umgänge som passar in under social integration, är att man känner en brist på delaktighet (Weiss, 1974, sid.17, 23). Den bristen känner inte Linus eftersom han tycker att han får social integration tillsammans med sina föräldrar, i och med att han åker hem till dem varje helg. Här drar vi paralleller till de hemmafruar som Weiss (1974) har studerat. Vi tänker oss att Linus familj skulle kunna vara för honom, det männen var för sina hemmafruar. Weiss (1974) pekar på att dessa typer av vänskapsrelationer och familjerelationer inte kan ge samma förnödenheter, i och med att

kvinnorna och männen inte kunde sätta sig in varandras situationer. De var inte en del av varandras vardagssysslor, det vill säga deras arbetsdagar (Weiss, 1974, sid.20f).

På samma sätt som hemmafruarna saknade någon att dela sina upplevelser med, saknar Linus någon att dela upplevelserna av sitt studentliv med. Hans familj är inte en del av hans studentliv, så det borde trots allt finns en saknad av en del av den sociala integrationsförnödenheten kvar hos honom. Hemmafruarna kunde inte dela sitt vardagsliv med sina män, och vi menar att Linus inte kan dela den med sina föräldrar, då de inte är en del av hans studentliv. Och till skillnad från hemmafruarna, som försökte hitta väninnor att dela vardagslivet med, så verkar Linus sakna någon som förstår och kan sätta sig in i hans upplevelser av studentlivet. Han kan berätta om sina studier, tentor, lärare och så vidare för sina föräldrar, men de kan inte ta del av hans upplevelser på samma sätt som en annan student, som går igenom de sakerna skulle kunna göra. Här ser vi två möjligheter. Antingen har Linus och hans föräldrar inte längre en gemensam tolkning av verkligheten, i och med att hans familj inte delar hans existerande studentlivsvardag. Det här skulle innebära att Linus faktiskt saknar social integration, och att han upplever någon typ av relationell ohälsa. Eller så *har* Linus fortfarande en delad gemensam tolkning av verkligheten med sina föräldrar, eftersom han egentligen aldrig på riktigt har flyttat därifrån, vilket innebär att han sätter käppar i hjulet för sitt vuxenblivande.

Vi tror att det som händer här är att han inte får ta del av den sociala integrationen *som student* på ett tillräckligt sätt, och att han därmed också klamrar sig fast vid sitt gamla liv. Detta skulle kunna innebära problem senare i livet för honom, om han inte lyckas eller ens försöker att lämna hemmet, inte minst med tanke på Kins och Beyers (2010) artikel rörande bristfälliga övergångar till vuxenlivet, emerging adulthood. Linus är fortfarande ung och det är ingenting som säger att han inte kommer att gå igenom fasen emerging adulthood lyckat vid ett senare tillfälle. Men *om* situationen fortsätter som det ser ut nu, och om han *inte* går igenom Arnetts (2000) övergångsfas till vuxenlivet, samt att han därmed inte lär sig att stå på sina egna ben, kan han få potentiella problem rörande ett eget ansvartagande (Kins et al, 2010, sid. 743ff).

Som Weiss (1974) skriver så är social integration något som uppstår mellan människor. Våra intervjupersoner utförde olika aktivitet tillsammans med andra, och medan Linus åker hem varje helg för att få utlopp för den förnödenheten, så ser Annas situation något annorlunda ut. Anna har inte integrerats socialt med några av sina klasskamrater, och hon besöker sällan sin familj. Med andra ord får hon inte ta del av social integration från något håll, och hon verkar

uppleva den uttråkning som Weiss (1974) menar blir konsekvensen av den här bristen (Weiss, 1974, sid.23). Dock ser vi det som lite problematiskt att dra paralleller till det tillstånd av lågt socialt stöd som Lakey och Cohen (2000) skriver om i sin artikel. För även om Anna är ensam mycket i Halmstad, kan ett gott stöd från hennes föräldrar och andra tidigare relationer vara tillräckligt för att minska risken för dålig hälsa (Lakey och Cohen, 2000, sid.42ff). Sociala relationer ser olika ut för alla och på vilket sätt våra intervjupersoner behöver förnödenheterna varierar från person till person. Linus är tillfreds med sin situation, men han verkar samtidigt gå fram och tillbaks mellan att vara nöjd och att vilja ha förändring. Även om han inte får särskilt mycket social integration *i sitt studentliv,* så verkar han ändå få ut någon form av den förnödenheten i relationen till sina föräldrar, till skillnad från Anna. Hon får i princip inte någon social integration alls, och faller därför offer för den negativa konsekvensen vid avsaknad av den förnödenheten, nämligen att hon är uttråkad.

6.3 Omvårdande lärare sökes

Att som student på högskolan drabbas av stress kan hända alla, inte minst de tio studenterna i vårt fall. Det finns en hel del faktorer som kan leda till stress i högskolemiljön, till exempel vem var och en av våra intervjupersoner kan vända sig till. Det är inte alltid en självklarhet, men eftersom många av våra tio studenter fortfarande är inne i gymnasietänkandet, har vi märkt att de gärna vill söka sig till *lärarna* för stöd. Det verkar nästan som att personerna har en förväntan på att lärarna ska utgöra den relationsförnödenhet som Weiss (1974) beskriver som ”**att uppnå vägledning**”. Den här förnödenheten handlar om att det finns någon att vända sig till för en person som har mycket stressiga moment i sitt liv, och av våra intervjupersoner var det flera som uttryckte att de skulle behöva det stödet från någon (Weiss, 1974, sid.24). Vi tror att detta är en av anledningarna till att nästan samtliga av intervjupersonerna hade något negativt eller kritiskt att säga om deras lärare på högskolan. Eftersom de är nya i staden har flera av dem ett ganska begränsat umgänge än så länge, i och med att de inte har hunnit lära känna så många människor än. Det är just därför som vi tror att högskoleläraren får en viktigare roll för dem, än för de som istället bor i staden sedan innan eller pendlar till högskolan. Och med tanke på att så mycket är nytt är det inte helt orimligt att de letar efter en trygg punkt på flera ställen, än endast i sina nya kontakter.

Vi tolkar det som att det finns ett värde i den relationen mellan studenten och dess lärare för våra intervjupersoner, även på ett annat plan än det som rör studierna. Förutom att vara pedagogiska och kunna sitt ämne, verkar det finnas ett behov hos några av våra

intervjupersoner av knyta en form av starkare sociala band till sina lärare. I Scheffs (1990) teori så beskriver han att det ultimata i en relation är optimal differentiering där närhet och distans koexisterar, vilket vi tror är vad de flesta av våra intervjupersoner skulle vilja uppnå. Många av våra intervjupersoner tror vi har förväntat sig att relationen är optimal, eftersom de uttrycker förväntningar på individuellt ansvar, samtidigt som de ville ha en möjlighet till vägledning och någon att luta sig mot. Men istället verkar de uppleva relationerna till lärarna så gott som överdifferentierade, där de tio studenterna nästan helt och hållet får ta eget ansvar och sköta sitt arbete själva (Scheff, 1990, sid.4f). Samtliga av våra intervjupersoner uttryckte en stark önskan om att lärarna skulle vara mer stödjande på ett personligare plan, vilket vi tolkar som att det symboliserar närheten i de sociala banden.

När Moira von Wright (2010) skriver om den pedagogiska relationen menar hon främst den mellan yngre elever och deras lärare. Men helt klart så finns fortfarande behov av att bli sedd hos några av våra intervjupersoner, *trots* att alla i princip uttryckte på ett eller annat sätt att det inte var något som de hade förväntat sig. Det finns alltså en förståelse från studenternas sida om att högskolan rör sig mer om eget ansvar, och att de därför inte kan kräva samma saker av sina lärare som tidigare, men trots det så hade de önskat sig mer personlig involvering. Även om de har förståelsen och att lärarrelation är som de har förväntat sig, upplever de minst sagt svårigheter i att acceptera det. Studenterna beskrev på olika sätt att de blir bemötta på ett vis som vi tror skulle kunna beskrivas som ett **vad**. De känner inte att det finns tillräckligt med stöd från lärarna, eller att de blir sedda som egna individer. Von Wright (2010) menar att om individen blir sedd som ett **vem** av sina lärare kan det leda till att den mår bättre i just skolmiljöerna, och för de tio nyblivna studenterna som vi har intervjuat, verkar skolan vara den huvudsakliga och viktigaste omgivningen (von Wright, 2010, sid.154ff).

6.4 Att hantera relationskapande

De flesta av studenterna berättade att de hade goda relationer till sina familjer. Det tyder på att de har en bra grund i sina sociala band, men två av studenterna stack ut. Sofie och Daniel menade att de hade haft lite för mycket distans till sina familjer. De hade uppskattat om familjemedlemmarna stod varandra närmare, och det kan peka på att deras sociala band till sina föräldrar och syskon har lite för mycket distans och lite för lite närhet. De uttryckte både att de hade önskat att deras relation till respektive familjer hade varit bättre. På det sättet som de beskrev situationen verkar det som de eftersträvar en optimal differentiering, det vill säga att det finns både närhet och distans, till skillnad från den överdifferentiering de har upplevt.

I Scheffs (1990) teori menar han att sociala band tar form i familjen och sedan utvecklas i andra sammanhang, vilket vi upplever är fallet för åtta av de intervjuade (Scheff, 1990, sid.8). Dessa beskrev att de inte kände av någon panik, medan Daniel och Sofie uttryckte att de hade behövt nära vänner direkt när de kom till högskolan. Som vi har varit inne på tidigare så är social integration ur Weiss (1974) teori den relationsförnödenhet som vi upplever är den viktigaste för våra intervjupersoner. Men för Daniel och Sofie funderar vi på om det istället är förnödenheten att ”fästa sig vid någon” som är den mest betydelsefulla. Det handlar som namnet antyder om att få en nära emotionell relation till någon, vilket både Daniel och Sofie på något sätt verkade uppleva brister av i sina familjförhållanden (Weiss, 1974, sid.23). Vi tolkar det som att båda två därmed hade ett starkare behov av att knyta goda sociala band i sin nya hemstad, och kanske att de kompenserar för det som de saknar i ”att fästa sig vid någon”. Även om de två studenterna kan ha upplevt att deras relationer till vänner har varit goda under uppväxten, tror vi att det kanske inte är en grund till Scheffs (1990) förklaring av sociala band, i samma utsträckning som familjen är. Det eftersom han beskriver dem som de första och grundläggande banden hos individer (Scheff, 1990, sid.4ff, 8), vilket dock betyder att deras nya relationer inte heller kan kompensera för bristerna i familjernas närhet. Men det förändrar inte ett starkare behov hos både Daniel och Sofie, som faktiskt får dem att söka efter sociala band. Det gör de i större utsträckning än de resterande studenterna som intervjuades.

Vi kan även dra paralleller till von Wrights (2010) teori när det kommer till Daniel och Sofie. Båda visade någon form av missnöje över avskildheten som fanns i klassen, och detta menar vi skulle kunna gå att koppla ihop med begreppen rörande vad eller vem (von Wright, 2010, sid.155). Vi tror att Daniel och Sofie är de två av våra intervjupersoner som är känsligast för att bli sedda som ”vad” av andra människor, alltså endast utifrån allmänna beskrivningar av dem som kön och ålder. De verkar i stället söka närmare kontakter där de kan få uttryck för deras individuella egenskaper, vilket då understryker att de även är i större behov av nära relationer som de kan ”fästa sig vid”.

6.5 Vuxenblivandets krokiga väg

Även om Arnetts (2000) teori **Emerging adulthood** inte är en av våra teoretiska utgångspunkter, har vi i analysstadiet kommit fram till att det faktiskt finns någonting som vi anser är relevant och vi vill lyfta fram. Det som vi tycker är intressant är att våra intervjupersoner är i just de åldrarna som Arnett (2000) pratar om i sin teori om vuxenblivande, och vi har intresserat oss lite för *hur* de har tagit sig igenom det här stadiet av

deras utveckling. Av naturliga skäl har inte alla våra intervjupersoner genomgått fasen helt ännu, med tanke på deras unga åldrar, men majoriteten av dem hade kommit en ganska bra bit på vägen (Arnett, 2000, sid.469). Tidigare i analysen har vi jämfört våra två motpoler Linus och Natalie, vilket vi även kommer att göra när vi använder oss av den här teorin. Det är nämligen de två studenterna som hade kommit längst respektive kortast av samtliga intervjuade, i sin övergång till vuxenlivet som vi här nedan går in närmare på.

En viktig del i att bli vuxen är att de tio studenterna klarar av att stå på egna ben, och att de också kan leva självständigt, men det betyder inte att de helt måste skärma av sig från sina familjer. En av relationsförnödenheterna som Weiss (1974) skriver om är ”**en känsla av en pålitlig allians**”. Det är den förnödenhet som oftast gäller familjemedlemmar, och den går ut på att individen känner en känsla av förtroende till sin familj (Weiss, 1974, sid.24). Vi tolkar Natalie som ett perfekt exempel på hur det bör gå till under vuxenblivandets gång. Hon står fortfarande sina föräldrar nära fastän hon har flyttat till en ny stad, samtidigt som hon klarar av att rå sig själv utan problem. Relationen mellan Natalie och hennes föräldrar sedan hon flyttade, verkar ha ändrats på samma sätt om Lefkowitz (2005) skriver om i sin artikel, då Natalie numera känner sig sedd som en annan vuxen istället för ett barn (Lefkowitz, 2005, sid.40ff). Med andra ord har hennes övergång genom emerging adulthood än så länge gått bra, och hon har lyckas behålla känslan av ”en pålitlig allians” i sin familj.

Men att ta lyckade steg in i emerging adulthood beror inte bara på varje intervjupersons egen förmåga. Mattias strävar verkligen efter att stå på egna ben och att sköta sig själv, men hans föräldrar är inte riktigt redo att släppa taget. I Arnetts (2000) teori krävs det att även föräldrarna ger barnet utrymme, och inte håller barnet kvar när det är redo att flytta hemifrån (Arnett, 2000, sid.469). Det är därmed inte helt orimligt att tänka sig att det kan ha varit svårare för Mattias att bryta sig loss från sina föräldrar och stå på egna ben, än vad det har varit för de andra intervjuade. Frågan här är i fall inte förnödenheten ”känslan av en pålitlig allians” nästan är *för* stark. Det är viktigt för unga som genomgår emerging adulthood att kunna känna sina föräldrars stöd, men som sagt så kan de även vara ett hinder. Linus är den som vi tror har kommit kortast i sin utveckling genom emerging adulthood. Han har tagit steget och flyttat hemifrån, men fortsätter att se sitt hem och sina föräldrar som sin huvudsakliga miljö. När han åker hem på helgerna tar han med tvätt och hämtar mat, vilket karaktäriserar ett beroende av föräldrarna i Arnetts (2000) teori (Arnett, 2000, sid.469). Det intressanta i denna del av emerging adulthood, är att se hur den personen som upplevs ha ett väldigt gott välmående, Natalie, är just den som verkar lyckas bäst i jakten på vuxenblivande.

Vi upplever även att en av våra intervjupersoner som inte är riktigt nöjd med sin tillvaro, Linus, är den som har mest kvar i vuxenblivandet enligt vår gemensamma tolkning.

7. Reflektioner

Som vi redan tidigare i arbetet har nämnt, har vi kommit på en hel del saker som vi skulle kunna gjort annorlunda rörande hur vi gick tillväga med studien. Vi var ute i ganska god tid och började gå till föreläsningarna för att fråga efter frivilliga studenter, men om vi hade vetat hur få som skulle nappa, hade vi varit ute ännu tidigare och framförallt hade vi tänkt lite mer på vårt urval. Vi bestämde i slutändan att vi endast skulle prata med förstaårsstudenter, eftersom de troligtvis var de som hade sin första tid på högskolan färskast i minnet. Trots det har vi efteråt diskuterat om det kunde vara intressant att se vad andraårsstudenter kommer ihåg av den tiden, och hur de ser på det nu. För vi upptäckte att många av intervjupersonerna inte riktigt verkade ha landat ännu, och att de heller inte hade reflekterat över ett flertal saker som andraårsstudenter troligtvis skulle ha märkt av, som långvariga effekter av att vara ”ensamma” i en ny stad. Om vi hade studerat det här vidare, kunde en undersökning av andraårsstudenters uppfattningar om deras eget välmående vara intressant för oss. När vi började intervjua märkte vi båda två att vi faktiskt hade svar i huvudet som vi *ville* att de skulle ge oss. Till exempel hade vi nästan förväntat oss att flera av de intervjuade skulle peka på att de hade haft svårare att komma in i sina nya liv än vad de faktiskt hade. Men detta blev ändå inget problem, då vi givetvis fick acceptera vad de hade att berätta och hålla oss till den informationen. I början kändes det som att vi inte fick ut någonting av intervjuerna. Det krävdes därför att vi skrapade lite på ytan, och i slutändan fick vi ändå ett rikt material att använda oss av, som vi också är mycket nöjda med.

Efteråt anser vi att analysdelen är giltig eftersom vi håller oss till det som intervjupersonerna har berättat, och att vi inte dragit allt för långsökta slutsatser. Precis som vi har varit tydliga med innan, har vi endast pekat på vad våra resultat skulle kunna innebära för *vår* grupp av studenter, och inte den generella massan. Som till exempel när vi skrev om att lärarrelation verkar vara viktig för de studenter som vi har intervjuat, eftersom de inte representerar några andra än sig själva. Dock, eftersom vi i den här delen får hålla oss lite friare till vårt material, så skulle vi inte påstå att det är *helt* omöjligt att det faktiskt finns något behov av en lärarrelation hos flera studenter, just eftersom en så stor del av våra intervjupersoner hade

behovet. I analysen skriver vi om en del om våra intervjupersoners relationer till sina föräldrar, och hur långt var och en av våra studenter kan ha kommit i sin övergång till vuxenlivet, men givetvis har vi bara deras svar att utgå från, och vad vi har kommit fram till behöver inte på något sätt reflektera verkligheten.

Under arbetets gång har vi tänkt mycket på de etiska aspekterna av vårt arbete. Att inte trampa våra intervjupersoner på tårna eller behandla dem orättvist har varit något av det viktigaste för oss, vilket även har blivit lite av ett hinder för oss själva. Förutom att vi har funderat kring hur mycket från intervjuerna vi ska dölja, har vi ibland också tvekat på om det verkligen kändes rätt att dra slutsatser och analysera vissa av intervjupersonerna, när det inte alltid har varit från ett positivt ljus. Men vi har till stor del lagt det åt sidan och skrivit arbetet som vi faktiskt har tolkat situationerna, samtidigt som vi har försökt vara rättvisa i våra formuleringar. Det sociala förhållande som vi kanske är mest kritiska till i efterhand är det mellan studenten och läraren. Vi är medvetna om att det inte finns några regler för lärarna på högskolan som säger att de måste stå närmare sina studenter, men eftersom det verkar finnas en betydelse i relationen undrar vi om den inte är värd att satsa mer på i alla fall? För i slutändan tror vi att det skulle vara någonting som inte endast studenten vinner på, utan även läraren. Att det blir en mer givande tid och relation för läraren kan säkerligen inte skada mer än vad den gör nytta. Men vi menar inte heller att det bara är lärarnas inställning till relationen som kan ifrågasättas. När studenterna, som vi har pratat med, har kommit till skolan säger de att de har haft en förståelse för att lärarna inte kommer vara lika personligt involverade som på gymnasiet, men trots det jämför våra intervjupersoner lärarna med varandra och önskar att det var annorlunda. Vi undrar om det inte kunde vara så, att om studenterna verkligen visste hur relationen skulle vara, att de borde vara mer förberedda och mer accepterande. Vi tror även att en önskan om en mer personlig relation till sin lärare kan vara något som minskar med tiden. I början har de, som vi varit inne på tidigare, kanske inte så många kontakter att vända sig till, och då blir lärarens roll större än vad den kanske borde vara. Vi kommer ihåg att vi själva hade önskemål om mer personliga relation i början, men nu är det knappt någonting vi tänker på längre, då vi har accepterat situationen som den är.

8. Sammanfattade avslutning

Med hjälp av kvalitativa intervjuer har vi i den här studien presenterat och analyserat tio studenters erfarenheter och upplevelser, från att ha flyttat till en helt ny stad för att börja studera. Vad vi intresserade oss för var att se hur studenternas ”relationella välmående” såg ut och hade förändrats sedan de hade flyttat, och resultaten varierade. Medan samtliga studenter verkade trivas i Halmstad, hade de intressanta berättelser som skiljde dem mer eller mindre åt.

Resultaten visade vidare att de intervjuade både hade etablerat nya kontakter, och att de strävade efter att behålla sina tidigare sociala relationer efter flytten. En del av studenterna tyckte till exempel att familjerelationen var precis som innan, och några poängterade att den hade förändrats. Vissa påpekade att de hade upplevt att de efter flytten hade blivit sedda som jämlikar i deras föräldrars ögon, och inte längre som barn. Vänskapsrelationerna sedan innan varierade också mellan intervjupersonerna, och även om det vanligaste var att de gamla vännerna fortfarande fanns kvar, kände en del att relationerna ändrades i och med det fysiska avståndet som uppkom. Längtan efter att skapa nya kontakter var nog vad som skiljde sig till störst del mellan intervjupersonerna, då vissa menade att det var avgörande för deras boende i Halmstad, och andra sa att det i princip inte spelade någon roll. Vi har definitivt sett ett stort värde i sociala relationer hos våra intervjupersoner, men det har inte varit en självklarhet hos alla, då exempelvis Erika helt enkelt verkade trivas bäst med att vara för sig själv. Överlag fanns en positiv attityd mot bemötandet av klasskompisar och ”Halmstad” i allmänhet hos våra intervjupersoner. Vid frågan om vilka möjligheter de upplevt till att skapa nya relationer blev det oftast få eller inga reflektioner. Dock verkade reflektionerna vara vanligare hos de som inte deltog under nollningen, eller som inte hade fått ett stabilt socialt umgänge ännu. Nollningen visade sig vara nyckelmöjligheten hos de flesta, till att knyta nya sociala band under deras första tid på högskolan, men efter nollningen verkade situationen bli svårare.

Sju av de tio intervjuade medverkade under nollningen och de såg mestadels möjligheter i samband med den, då de lättare kunde knyta kontakter med de andra i klassen. En följd av det här blev att vi fick fram information om de nya vänskapsrelationer som studenterna hade fått i och med studierna, och många upplevde att de själva hade ett eget ansvar. Det ledde till att de som var nöjda med sitt umgänge på fritiden hade arbetat för det, medan missnöje fanns hos de få som inte själva hade ansträngt sig för att lära känna andra människor. Vi har använt oss av tre huvudsakliga teorier, däribland Robert S. Weiss (1974) teori. Under arbetets gång har vi förstått att det kanske inte räcker med att en enda relation står för en förnödenhet, eftersom en

av de intervjuade studenterna tycktes behöva fler kontakter som täckte en relationsförnödenhet. Men den viktigaste relationsförnödenheten verkade trots allt vara social integration, då de flesta hade de andra förnödenheterna täckta i tidigare relationer, och då de först och främst behövde någon att spendera tid tillsammans med.

En stor del av analysen gick till Thomas J. Scheffs (1990) teori, vilken vi använde för att tydliggöra hur de sociala banden hade tagit form i familjen. Givetvis tog vi hänsyn till att dessa fanns i individens samtliga sociala relationer, men om de tio studenterna inte kände sig trygga från början, kunde det vara svårt för var och en av dem när de lämnade hemstaden. Det ledde för en del av de tio studenterna till svårigheter i att skapa goda sociala band på sin studieort, då dessa band kännetecknas av att det finns både närhet och distans i relationer. De studenter som hade för mycket närhet i sina tidigare relationer, verkade skapa en större distans till den nya omgivningen och klamrade sig fast vid familjen, och de som hade för mycket distans sedan innan, tycktes istället se vikten av att hitta närhet i högskolestaden. Med tanke på att en stor del av de tio studenternas tid tillbringades på högskolan, fick även deras uppfattningar om lärare och annan högskolepersonal viss uppmärksamhet. Majoriteten av de studerade förstod att relationen inte kunde vara alltför nära, då de själva var vuxna och behövde ta ett eget ansvar för sina studier. Men i och med att många av dem hade förväntningar innan, blev de besvikna när lärarna inte engagerade sig mer i dem. Moira von Wrights (2010) teori använde vi för att studera det här, och det visade sig att samtliga studenter saknade det som är viktigt enligt henne, det vill säga ett mer personligt engagemang från lärarens sida. Vi tog även von Wrights (2010) begrepp ett steg längre och använde ”vad” och ”vem” begreppen för att förklara våra intervjupersoners relationer till sina klasskamrater, och ifall de hade blivit sedda utifrån sina personliga egenskaper i de sociala relationerna.

Referenslista

Tryckta källor

Bryman, Alan (2002): *Samhällsvetenskapliga metoder,* upplaga 1:5, Malmö: Liber AB

Scheff, Thomas J. (1990): *Microsociology – Discourse, Emotion, and Social Structure,* Chicago: The University of Chicago Press

Trost, Jan (2010): *Kvalitativa intervjuer,* upplagan 4:1, Lund: Studentlitteratur AB

Von Wright, Moira (2010): *Vad eller vem?* Göteborg: Moira Von Wright och Bokförlaget Diadalos AB

Weiss, Robert S. (1974): ”The provisions of Social Relationships” s.17-26 i *Doing unto others.* Rubin, Zick (red) New Jersey: Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs.

Yin, Robert K. (2007): *Fallstudier: design och genomförande,* upplaga 1:2, Malmö: Liber

Internetmaterial

Elektroniska böcker

Jensen Arnett, Jeffrey (2000): *Emerging Adulthood – A theory of development from the late teens through the twenties.* Tillgänglig från http://academic.udayton.edu/jackbauer/Readings%20595/Arnett%2000%20emerg%20adulthood%20copy.pdf

Lakey, Brian & Cohen, Sheldon (2000): Social Support Theory and Measurement. I Cohen, Sheldon, Underwood, Lynn G. & Gottlieb, Benjamin H. (red), *Social Support Measurement And Intervention* (s.29-46). Hämtad från Google Scholar.

Elektroniska artiklar

Cooke, Richard, Bewick, Bridget M., Barkham, Michael, Bradley, Margaret & Audin, Kerry (2006, november): Measuring, monitoring and managing the psychological well-being of first year university students. *British Journal of Guidance & Counselling, 4.* Hämtad den 3 januari, 2013 från http://web.ebscohost.com.ezproxy.bib.hh.se/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=32377a25-2328-49f2-b681-f76a76093300%40sessionmgr113&vid=2&hid=125

Larsson, Staffan (2005):Om kvalitet i kvalitativa studier. *Nordisk Pedagogik, 1*. Hämtad den 7 januari, 2013 från http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:245080

Lefkowitz, Eva S (2005, januari): “Things Have Gotten Better”: Developmental Changes Among Emerging Adults After the Transition to University. *Journal of Adolescent Research, 1*. Hämtad den 2 januari, 2013 från http://jar.sagepub.com.ezproxy.bib.hh.se/content/20/1/40.full.pdf+html

Lundén, Lena (2012, mars): Högskolan i Halmstad i siffror (2011). *Högskolan i Halmstads hemsida*. Hämtad den 9 januari, 2013 från http://www.hh.se/omhogskolan/presentation/hogskolanisiffror.1273.html

Kins, Evie & Beyers, Wim (2010, maj): Failure to Launch, Failure to Achieve Criteria for Adulthood. *Journal of Adolescent Research, 5*. Hämtad den 8 januari, 2013 från http://jar.sagepub.com.ezproxy.bib.hh.se/content/25/5/743.full.pdf+html

Rurling, Åsa & Gillström, Per (2010): Eurostudent – om svenska studenter i en europeisk undersökning, hösten 2009. *Högskoleverkets rapport, 20*. Hämtad den 9 januari, 2013 från http://www.hsv.se/download/18.4dfb54fa12d0dded89580001112/1020R-eurostudent-2009.pdf

Sjögren Törhagen, Nathalie (2010, februari): Studenterna nöjda med Högskolan i Halmstad. *Högskolan i Halmstads hemsida*. Hämtad den 9 januari, 2013 från http://www.hh.se/pressmedia/aktuellt/nyheter/nyhetsarkiv/nyheter/studenternanojdamedhogskolanihalmstad.8780.html

Vetenskapsrådets hemsida. Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Hämtad den 2 januari, 2013 från http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf

Intervjuguiden för kvalitativa intervjuer

Intervjuns huvudtema rör sig om studenternas välmående, det vill säga på vilket sätt de sociala relationerna upplevs vara för individen själv. Hur studenten mår visas genom de tre aspekterna förändringen, bemötandet och möjligheterna som den ser. Intervjun är uppdelad i fyra undergrupper rörande relationer för att underlätta och ge en viss struktur. Dessa kopplas givetvis även till våra aspekter och kärnan för studien, det vill säga välmående.
Vi utgår inte från några frågor, eftersom intervjupersonernas liv ser väldigt olika ut. De kommer givetvis att ha egna uppfattningar och saker att berätta, och därför blir det svårt att ta fram en intervjuguide med frågor som skulle passa alla. I fall någon exempelvis har haft ett rikt umgänge sedan tidigare kommer vi att prata mycket om umgängeskretsen och upplevelser av det, och den som har haft ett väldigt isolerat liv kommer givetvis att intressera oss för att ställa frågor kring hur den mår med det. Vårt syfte är att vara anpassningsbara, då det är meningen att vi inte ska styra. Det upplevs kanske som ganska generella frågor, men vi tänker oss att vi ändå kommer att kunna täcka huvudfokus, som är studentens välmående.

Inledning
Presentera intervjuns upplägg och syfte, samt att det råder tystnadsplikt.
Boende, utbildning, trivsel i allmänhet

1) Livet innan högskolan, samt relationer till familj och vänner sedan innan
- Upplevelser och känslor kring sociala kontakter i en tidigare stad som exempelvis familjerelationer, vänskapsrelationer, fritidsaktiviteter med kontakter till andra, umgängeskrets och eventuella arbetsrelationer, och ge exempel.
- Eventuella förändringar som har skett i relationer efter flytt och hur det känns och får individen att må, och ge exempel.
- Upplevelser och känslor kring upprätthållande av relationer efter flytt, till exempel via hembesök, telefon, sociala medier, brev och paket och besök hos studenten i nya staden, och ge exempel.

2) Livet på högskolan, relationer till andra studenter

- Den upplevda situationen i Halmstad. De första dagarna, boende, bemötande, och ge exempel.
- Upplevelser och känslor av nya relationer till andra studenter som exempelvis bemötanden, möjligheter, umgängeskretsar och närhet i relationer, och ge exempel.
- Upplevelser och känslor av förväntningarna som studenten hade på sin studietid och om de har uppfyllts, samt hur individen mår på grund av det, och ge exempel.
- Upplevelser och känslor av andra studerande i samma klass och andra människor med fokus på bemötande och möjligheter till nya relationer, och ge exempel.

3) Livet på högskolan, relationer till lärare och annan högskolepersonal

- Upplevelser och känslor rörande lärare och annan högskolepersonals personliga involvering och engagemang i studenten med fokus på bemötande och möjligheter, och ge exempel.
- Förväntningar av högskolelärare och om de har uppfyllts, upplever skillnader mot gymnasielärare, och ge exempel.

4) Övriga relationer i nya staden

- Upplevelser och känslor rörande övriga relationer, till exempel från utomskoliga aktiviteter, och ge exempel.
- *Om* det inte funnits något eget engagemang i att skapa relationer utanför skolan; upplevelser av möjligheter, och ge exempel.
- Övergripande syn och uppfattning på bemötande och möjligheter i deras nya stad, och ge exempel.

Kompletterande frågor;

- Finns det något du saknar nu i förhållande till dina gamla relationer?
- Upplever *du* att nuvarande relationer skiljer sig från dina tidigare, och i så fall på vilket sätt?
- Varför tror du relationerna skiljer sig åt?
- Finns det något i dina gamla relationer som du inte kan realisera i dina nya?

- Hur har du upplevt bemötandet av de andra studenterna?
- På vilket sätt upplever du att bemötandet med andra studenter har varit dåligt/bra?
- Hur har du upplevt bemötandet av lärare och annan högskolepersonal?

- På vilket sätt upplever du att bemötandet med lärarna har varit dåligt/bra?
- Hur har du upplevt bemötandet av Halmstads bor i allmänhet?
- På vilket sätt upplever du att bemötandet med Halmstad borna har varit dåligt/bra.
- På vilket sätt tycker du att andra skulle kunna agerat för att hjälpa dig som ny i staden?

- Har du upplevt att du har haft många möjligheter till att skapa nya relationer?
- Har du känt behovet av att skapa nya relationer i Halmstad?
- Anser du att du har gjort allt du har kunnat för att försöka skapa nya relationer?

- Avslutande fråga om välmående och eventuella tillägg av intervjupersonen

En transkriberad intervju

Intervju med Natalie (fabricerat namn), tid: 1h 27min.

I: Vi kanske kan börja med att prata lite om hur ditt liv var innan du kom till Halmstad. Vart kommer du ifrån?

Natalie: Jag kommer från ett ställe som heter Smålundsstenar det ligger i västra Småland. Ett ställe på tretusen pers typ så jag är småstadstjej egentligen. Det var småstadsliv om man skulle göra någonting så var man hemma hos folk typ. Alla kände alla, inte ofta man ser något nytt ansikte typ. Skolan likadan, fast skolan var ganska stor, jag gick på ett ställe som heter gisslared som ligger två mil bort typ. Så jag åkte buss dit. Där var det ganska storskola att vara på där typ, det var många från olika ställen. Ett tusenfemhundra elever eller nått sånt där. Så där träffade man faktiskt nytt folk hela tiden. Då var det så där sista skoldagen innan studenten man bara ”gick hon i trean?” (skratt) Typ.

I: Vad läste du för något?

Natalie: Jag läste natur. Gjorde jag. Trivdes väldigt bra.

I: Hur kommer det sig att du ville läsa det?

Natalie: Ehm, jag var väldigt intresserad av hur kroppen fungerar och asså fysik och kemi, jag tycker det är jätte intressant. Matte tycker jag är jättekul. Så jag ville lära mig lite mer om sånt, så jag visste inte vad jag ville bli så då var natur ett ganska självklart val för mig.

I: Det kändes bra från början till slut då?

Natalie: Ja, alltså första gången blev man såhär chockad. Första månaden på natur var man ”woah” typ. (skratt). Man fick verkligen ta ner på sina krav lite. Men så jag kände att jag trivdes verkligen jättebra.

I: Härligt. Kom du till en helt ny klass i gymnasiet eller var det någon från högstadiet som följe med?

Natalie: Ja, det var… en från min klass. Men hon bytte sen. Men det var ju folk som jag kände från högstadiet. Som sagt alla kände alla. Så det var kanske fem stycken jag kände sen innan.

I: Var det så att ni häll ihop i början?

Natalie: Ja, i början hängde vi ihop väldigt mycket men sen så lärde man känna nytt folk och då var man lite med allihopa.

I: Det låter som du var ganska nöjd med din gymnasieutbildning och så då?

Natalie: Ja, det var en väldigt bra skola och så. Det var ju som sagt mycket mindre än här (skratt).

I: Bodde du hemma med din familj innan du flyttade hit?

Natalie: Öh, ja. Med mamma och pappa i ett hus på två våningar. Klassikern.

I: Några syskon?

Natalie: Ja, två äldre syskon.

I: Bodde dom också hemma?

Natalie: Ja, den ena är fem år äldre än mig och den andra är fyra år äldre än mig. Hon som är fem år äldre gifte sig ganska tidigt, när hon var tjugo. Så hon flyttade ut när jag var femton. Öh, och min bror jobbar och planerar att flytta hemifrån. Så jag flyttade innan honom. Han är lite hemmakär och så.

I: Är du hemmakär?

Natalie: Nej, alltså. Jag gillar storstaden men det skulle inte förvåna mig om när jag skaffar barn och familj att jag flyttar tillbaka. Men jag är inte heller förvånad om jag inte hamnar där. Men nu känner jag att jag vill upptäcka världen lite.

I: Vad gjorde du i somras, jobbade du?

Natalie: Mm. Jag jobbade på ett äldreboende. Tyckte det var väldigt bra för nu läser jag ju sjuksköterskeprogrammet. Så ja. Så det var fem tio minuter med cykel från mitt hus typ.

I: Var det första sommaren som du jobbade där?

Natalie: Nej, det var tredje.

I: Var det ditt första sommar jobb?

Natalie: Nej, sommaren innan där jobbade jag på hemtjänsten i gisslared. Och sommaren innan där jobbade jag på fabrik.

I: Några andra extrajobb eller så medan du pluggade?

Natalie: Ja, jag städade lite på min pappas företag. En MC firma. Och sen så, den fabriken jobbade jag på en sommar också. Men det var ganska mycket plugg för mig på gymnasiet så det blev inte så mycket mer än det.

I: Vad gör din mamma då?

Natalie: När jag växte upp så jobbade hon inom vården också. Hon var undersköterska. På äldreboende. Men nu är hon körskolelärare. Sen jag gick i femman typ. Hon ville göra något annat. Körkort är ett stort intresse i min familj och så.

I: Var det din mamma som fick dig intresserad i det här med att ta hand om människor?

Natalie: Nej, alltså… Jag vet inte. Men jag tror det ligger lite i släkten. För det är många som blir det sen. Har jag upptäckt (skratt). Nej, men det här med att jag gillar att ta hand om

människor. Speciellt insåg jag det efter att jag jobbade på fabriken. Man bidrar bara till miljöförstörning. Vi kunde göra typ tretusen pärmar på en dag. Och man bara kände att ”använder man så här många pärmar i världen?” (skratt). Jag ville göra någon nytta verkligen. Och så när vi hade kemi och biologi i skolan om hur kroppen fungerar och sånt, tyckte jag att det var skit intressant och det fastnade verkligen för att jag tyckte att det var så kul. Och sen när jag jobbade på äldreboende så kände jag verkligen att jag ville jobba med människor. Alltså det är inte stillasittande men inte heller springa runt som en dåre.

I: Det känns lite som att du vet ganska säkert redan nu vad du vill pyssla med i framtiden?

Natalie: Ja, det är nog detta jag vill bli. Alltså jag kommer ju att specialisera mig sedan efter att jag har jobbat lite. Men då, ja men typ, jobba på intensiven eller något sånt där. Verkligen kunna hjälpa människor och där det händer lite. Men jag kommer aldrig jobba på äldreboende igen. Det funkar som sommarjobb men inte mer (skratt).

I: Hur upplever du att din relation var med dina föräldrar när du bodde hemma?

Natalie: Eh… Ja, med pappa… både jag och han är väldigt skämtsamma. Du vet, drar skämt och ja, såna grejer. Väldigt lätta… ja, jag kommer bra överrens med honom. Tror jag. Lite lugnt sådär. Öh, mamma också. Med henne märkte man mer att man fick bättre kontakt ju äldre man blev. Du vet, det blev lite mer personligt. Det blev lite mer kompisrelation än ”ta hand om” relation. Vilket är ganska självklart egentligen kanske… Jag har alltid varit väldigt självständigt av mig, så att jag har alltid klarat mig väldigt bra själv… nu menar jag inte att dom inte har tagit hand om mig, men dom har inte behövt kolla efter mig utan dom litar på mig. Och jag kan tvätta själv, laga mat själv alltså allt det där. Hon vet att jag klarar av det.

I: Men du har ändå så att du känner att du kan liksom ”falla tillbaka” mot henne om du skulle känna dig låg en dag eller så?

Natalie: Ja… (eftertänksamt) ja… eller… Eh, nej men det är lite olika. Ibland är det ju vänner, och ibland är det mamma. Så att säga. Det är lite olika. Det är lite olika områden.

I: Så du kan inte prata med mamma om *allt* då liksom…?

Natalie: Nej, den kontakten har jag nog aldrig haft på det sättet tror jag inte riktigt. Jo, vi har haft en väldigt nära kontakt det har vi. Men jag är också väldigt, väldigt nära med… alltså, jag har lite olika gäng jag brukar vara i. Ett från barndomen, som jag i princip har känt sen jag föddes, och dom flesta kom in när vi var småbarn och nu är vi tio stycken. Alltså vi har hängt alltså hela livet. Dom sista kom in i högstadiet kan man säga. Så dom har jag haft jättenära kontakt med. Typ hängt hela tiden och såna grejer. Alltså visst att man har varit med sina klasskompisar men det är alltid dom som man har känt hela tiden och hållit fortsatt kontakt med. Och… eftersom jag är så sjukt nära dom så blir det lätt att man går till dom istället.

I: Känner du dig närmare dom än din familj?

Natalie: Eh… Ja, alltså om man säger så här. Man kan förutsäga vad dom kommer säga, man känner dom utantill. Man vet vad dom kommer att säga om man frågar dom någonting, man

vet om dom tycker det är kul eller inte, men vet deras intressen. Man kan liksom allting om dom så ja. På sätt och vis så är jag närmre mina kompisar på det sättet. Men jag är väldigt nära min familj också. Kan man säga.

I: Känner du dig närmare din mamma än din pappa? Eller är det bara på olika sätt?

Natalie: På olika sätt. Eh, när det handlar om att prata och så då är jag närmre med mamma. På andra sätt är jag nog närmre min pappa. Vi är ganska lika så… och personlighet och så.

I: Hur har det känts eller känns det för dig? Hade du önskat att du kunde prata med din pappa på ett annat sätt eller känner du dig nöjd med hur du har det?

Natalie: Ja… alltså, min pappa har aldrig varit den hära… eh, djupa personen riktigt (skratt). Alltså han är inte den som riktigt, han pratar inte om känslor eller såna grejer. Så det djupa, alltså visst det har ju hänt att jag har snackat med honom och det har varit djupt eller så, men det är inte ofta det händer, för att han är inte sån till person. Men jag tycker att jag har bra kontakt med honom i alla fall. Jag har aldrig haft behov av något mer för jag har haft mina vänner och min mamma typ.

I: Din syskon då? Hur är din relation till dom?

Natalie: Min syster då… eftersom hon var fem år äldre så blev det hon som hjälpte till med frukost innan skolan och såna grejer. Eh, så det var lite som med mamma. Hon såg mig som liten, men ju äldre man blir desto mer kontakt får man ju. Men hon flyttade ju när jag var femton. Och när man är femton så tänker man inte så mycket på sin familjkontakt. Jag träffade henne efter det men jag hade mycket med skolan och så, men vi har ganska bra vänskaps relation. Jag skulle inte klassa henne som en av mina närmaste vänner, men ja, vi har en bra relation så. Och min bror, han har alltid sett mig som liten (skratt). Han kallar mig ”mini hopp” och såna grejer. Men ju äldre han blev och desto mognare han blev så fick vi också närmare relation. Nu kan vi ju sitta ner och prata som vänner också, som vi inte kunde när jag var liten.

I: Har ni mycket lika intressen eller så, du och dina syskon?

Natalie: Ja, det är en ganska spännande grej faktiskt. För min syster hon är så här jätte flickig du vet. Hon gillar alltid så här klänningar och väldigt mycket rosa. Väldigt mycket sånt, medan min bror har alltid gillat motorfordon och köra kross och såna grejer. Ja, en liten blandning typ. Jag är inte så rosa flickig av mig, så jag och min bror är ganska lika. Mer lika än jag och min syster. Så intresse messigt, du vet om man tänker film och musik och såna intressen så jag och min bror mest lika. Men jag har inte så många lika intressen med min syster. Det spelar inte så stor roll att vi har olika intressen. Det blir ju likare samtalsämnen mellan mig och min bror. Med min syster blir det lite mer vänskapligt.

I: Du berättade att du hade lite olika vänskapsgrupper? Skulle du vilja berätta lite om dom?

Natalie: Ja, i barndomsgruppen så är vi bara tjejer. Vi hänger väldigt ofta, vi tränar tillsammans, har haft samma sommarjobb ibland och. Alltså det är dom man alltid har gjort

saker med, vi hänger på fritiden typ. Så finns det en annan grupp som jag lärde känna på gymnasiet, en var en klasskompis i parallell klassen. Och en gick i året under mig fast samma linje. Vi läste italienska tillsammans så då kom vi varandra väldigt nära. Så vi har åkt till Italien tillsammans och då var den här killen med också och då blev det att han började hänga med oss. Och dom är jag jätte nära med nu också. Så dom hänger jag med också, ganska ofta faktiskt. Men två av dom har flyttat till lund nu så jag träffar inte dom så ofta. I somras träffades vi typ en gång i veckan om inte mer. Eh, och nu träffas vi en gång i månaden. Det är inte så ofta vi i gängen är alla nuförtiden men alla kan liksom hänga med alla… Och den tredje gruppen då är mina klasskompisar då som jag hänger med nu när jag är här. Dom är väldigt härliga allihopa. Här är man ju med dom, och då vill man hänga med dom på helgerna också. För att inte bara få den här skolkontakten.

I: Var ni en stor klass i gymnasiet?

Natalie: Um, vi var uppdelade. Så till slut var vi nog sexton i varje klass tror jag.

I: Kom du bra överrens med dina klasskamrater?

Natalie: Mm, det gjorde jag. Alla hängde med alla. Alltså det kvittade typ lite sådär. Jag har aldrig haft så stora problem med det här med vänner och så. Jag brukar inte vara den som hamnar i ett gäng sådär egentligen. Om man är klass så kan jag hoppa runt lite.

I: Och på arbetsplatserna? Har du fått några nära relationer därifrån?

Natalie: Dom har oftast varit ganska mycket äldre än en själv. Men när man väl var där så lärde man ju känna, alltså man pratade med dom som vänner. Man hälsar om man springer på dom men det är inte så att jag kontaktar dom så efteråt.

I: Känner du att någonting har blivit annorlunda i din relation till din familj sedan du flyttade hit?

Natalie: Mm, det har det verkligen. Mina föräldrar till exempel, alltså det är inte samma, du vet… om man bor på varandra, öh, dag ut och dag in så tär det ju lätt. Alltså det är ju så. Och jag upplever inte alls den, alltså jag har ju bättre kontakt med mina föräldrar nu än vad jag hade innan. Det är likadant med min bror för vi träffas ju inte så ofta. Och då blir det ju så… alltså det blir lite mer hjärtligt, förstår du vad jag menar? Man upplever bara dom bra sidorna nu, så då blir det, alltså man kan ju ibland känna ”jaha, det var ju kul att träffa dom”, medan man innan tänkte ”fy vad skönt, ensam hemma” typ. Öh, så att mina föräldrar har jag nog fått bättre kontakt med nu, för du vet det där med att leva på och tära på, det är inte riktigt så nu. Jag är hemma så här varannan helg kanske. Det stora tio tjejgänget, öh… ja det har också ändrats faktiskt. Men man är mer… glad att se dom, förstår du vad jag menar? Alltså innan var det ju vardag att träffa dom så då tänkte man ju inte så mycket på det, men nu är det ju bara såhär ”åh gud, vad kul att träffa dig det var så längesen” typ. Innan visste man ju typ allting men nu får man fråga vad som har hänt sen sist… Men man missar ju också lite grejer och så och det är ju synd.

I: Pratar ni inte i telefon eller såhär? Ni i tjejgänget?

Natalie: Jo… alltså… det roliga är att jag hinner typ inte. Eller jo jag hinner egentligen men… alltså det blir mer att ”ah, men dom är inne på facebook nu då kan jag skriva med den”, eller att skickar i väg något sms ”hur är det?” eller så. Men jag brukar tänka, att om jag är här, då hänger jag eller pluggar med klasskompisarna typ. Och ibland kontaktar jag dom. Det händer ju att man pratar i telefon, men man kan ju inte prata med allihop på en vecka liksom. Eh, och då blir det ju att man missar lite grejer. Och då blir det ju lite mer… alltså man får ju mer att prata om. Och det blir ju också det här lite mer en nära relation liksom, hur ska man säga… men man saknar ju dom så då tycker man det är kul att hänga med dom. Och så har man ju mer saker att prata om nu. Förr var det ju mest bara ”jo men vi vet det” och sånt.

I: Hur känns den här förändringen för dig då? Tycker du det är tråkigt eller?

Natalie: Ja… alltså, jag tycker det är tråkigt att man inte har kvar den här vardagliga relationen. Lite men sånt är livet i utvecklingen ju. Än så länge är det bara jag som har flyttat, men sen kommer dom andra också göra det och då kommer… alltså, det är ju en utveckling. Kan man säga. Så att det är lite synd men sånt är livet. Man får fortsätta hålla kontakten bara. När vi träffas så är det ändå som att vi aldrig har varit ifrån varandra.

I: Och dom här tre som du träffade på gymnasiet?

Natalie: Jo, men det är väll lite samma där… jag har ju inte känt dom så länge egentligen… Man tar vara på den tiden som man har med dom liksom. Jag vet inte om det är jag som har mognat lite, men man får en mer nära ”bry sig om” relation, inte för att jag inte brydde mig om dom innan, men det var min vardag. Man förstod inte riktigt vad man hade. Men nu förstår man mer ”fy vad underbara dom är”, och ”vad jag saknar dom”. Alltså man hinner sakna dom lite typ.

I: Du sa förut att du hade varit hemma varannan helg?

Natalie: Ja… varannan… nån gång var det nästan var tredje. Och ibland har det varit varje, om det har varit något speciellt hemma.

I: Har dom kommit att hälsat på dig?

Natalie: (tystnad) eh, inte… ja, alltså min pappa har skjutsat ner mig någon gång. Men alltså jag bodde ju först i vår husvagn på en camping här i Halmstad. Dom vet lite hur jag bor och har hängt med lite grejer och så. Mina syskon har aldrig hälsat på mig, men dom har ju så sjukt mycket att göra och när jag är hemma så träffar jag dom ju då. Så det gör inte så mycket. Mina vänner har hälsat på mig. Eller inte alla, men det har hänt så. Dom var med och träffade mina nya klasskompisar, och det gick jättebra.

I: Då känns det som att vi har ritat upp en ganska bra bild om hur ditt liv var innan och sådär, så då tänkte jag att vi kunde gå över och prata om ditt liv här. Varför blev det just Halmstad?

Natalie: Öh… ett är att det är lagom stor stad. Jag har aldrig varit den här storstadstjejen, jag skulle aldrig få för mig att flytta till Stockholm. Aldrig i mitt liv, nej, nej (skratt). Så Halmstad är en lagom stor stad som sagt. Eh, och sen hade jag hört att det var en väldigt bra skola här.

Sjuksköterska utbildningen och att den skulle ha bra praktik och så. Jag hade aldrig hört något negativt om det. Och det… alltså, det är en av dom närmsta från där jag bor. Så att jag kommer hem lätt. För jag vill gärna vara nära mina vänner hemma och så. Sen har jag varit här på somrarna ibland. Så att… det… ja, när jag har varit här har jag tyckt om Halmstad väldigt mycket. Så det blev ganska naturligt Halmstad…

I: Kände du någon här i Halmstad när du flyttade hit?

Natalie: Nej. Ingen.

I: Hur kändes det då att komma till en helt ny stad?

Natalie: Ja, alltså. Eftersom jag visste att jag skulle kunna bo hemma och pendla hit så tänkte jag att det inte skulle göra något om jag inte fick någon jätte nära kontakt med mina klasskompisar eftersom jag alltid har dom hemma. Att falla tillbaka på som sagt. Men på nollningen lärde jag känna ganska många. Och dom var jätte härligt och jag fick jättebra kontakt med dom. Så att det gick ju bra. Men jag var lite nervös första dagen när vi skulle gå till våra såhär respektive program. Och i början var jag såhär, man visste att vissa kände varandra och då blir det lite som ”är jag den enda som inte känner någon här?”. Men det gick bra.

I: Det var en självklarhet för dig att du skulle vara med på nollningen?

Natalie: Ja, jag kände att det var en chans att lära känna folk, för jag kände verkligen inte någon. Så att ja.

I: Hur var den första tiden att bo ensam i en ny stad då?

Natalie: Alltså jag hade ju varit här ett par gånger innan, så jag kände ju staden och så. Men att inte känna någon det var lite nervöst, det var det ju. Men det kändes ganska bra faktiskt. Det var lite mer spännande. Det är första gången som jag börjar någonstans där jag inte känner någon alls, så jag såg det lite som en utmaning. Jag har alltid hamnat på ställen där jag kände folk. Det är alltid någon som har hängt med. Alltså när nollningen väl började så kändes det konstigt att inte ha nån som man verkligen kände, det tar ju ett tag att komma in så. Och jag är ju van vid att alltid ha någon nära mig, om man säger så. Men det var kul, det var en upplevelse.

I: Tog det lång tid att hitta en ny grupp eller så?

Natalie: Ja, alltså första halvdagen så pratade jag med vissa, men andra dagen… alltså man tvingades ju till det, så det var nog när jag kom tillbaka efter helgen, för jag kunde inte vara med på helgen, på måndagen där. Då var lite mer att man kände dom ganska väl ändå. Och ju mer tiden gick desto mer hade man ju upplevt tillsammans under nollningen, och desto mer blev man ju vänner. Så när man väl kom tillbaka när nollningen var slut till skolan så var det ju så att man var ”hej, vad kul och se er!” och det var jätte bra typ.

I: Dom som du umgås med nu i klassen, var det såna som du träffade direkt på nollningen?

Natalie: Inte direkt så. Alltså man hängde ju med alla på nollningen kan man säga…

I: Men det var några från nollningen som du hänger mest med nu eller?

Natalie: Ja… det är bara folk från nollningen tror jag. Eller jo, det var någon som kom in ganska sent och inte var med så mycket. Men jag träffade dom väl första gången på nollningen. Men sen så, dom som jag hänger med nu, är ju dom som var med på nollningen någon gång eller så i alla fall. Det är en som man har lärt känna lite som inte var med. Men dom flesta unga var med på nollningen så att…

I: Hur många är ni i klassen?

Natalie: Fyrtiofem är vi. Det blir att man hänger med dom som är lite yngre, en del är tjugosju och fyrtio plus. Och det är ju det att man inte har så mycket gemensamt med dom. Så man hänger ju med dom som är runt min ålder. Jag tror dom äldsta är tjugotvå eller så.

I: Varför tror du att vissa inte var med på nollningen?

Natalie: Vissa kunde inte. För dom var på ställen, en del jobbade, och nåra kände väll att ”neh, jag vill inte det riktigt”. Men dom flesta unga sa att dom inte kunde och dom äldre sa mer att ”äh, jag tror inte att jag skulle passa in där eller så”. Dom kände sig lite för gamla.

I: Men du tyckte att det var roligt?

Natalie: Ja, sjukt kul var det verkligen. Det var jättebra för man lärde känna klassen och skolan och folk från andra utbildningar också.

I: Men du bor inte i husvagnen nu eller, utan du har fått en lägenhet?

Natalie: Just nu är det en lägenhet. Jag flyttade in nyligen. Det är en bit utanför stan men jag letar lägenhet härinne. Men jag var inte så aktiv om jag inte skulle stanna kvar på skolan.

I: Men du känner att du har hamnat rätt nu och så?

Natalie: Ja. Jag har verkligen inga planer på att hoppa av.

I: Men då tyckte du att det var ett ganska bra bemötande och så då eller? Av klasskamrater och av skolan i allmänhet…?

Natalie: Ja, alltså sjukt nöjd verkligen. Väldigt nöjd.

I: Vad tycker du om Halmstad och Halmstad borna som du har träffat på?

Natalie: Ja, men dom är väldigt härliga. Visst att jag har träffat dem ute på kvällen och då är väll alla lite gladlynta (skratt). Men dom, alltså… Halmstad är en väldigt rolig stad, det finns tillräckligt mycket av allting. Det är inte överflöd liksom. Det finns ett H&M och jag är ganska nöjd med det. Nej, men… Halmstad är en bra och härlig stad tycker jag.

I: Härligt. Och du kände att när du kom till nollningen så var det inte svårt att hitta nya kontakter? Utan det fanns människor att prata med.

Natalie: Ja… ja men precis.

I: Dom som du har fått närmare relationer här i Halmstad, hur är dom? Om du kan beskriva det gänget lite mer?

Natalie: Eh… alltså. När vi är som flest är vi kanske åtta eller tolv eller något sånt där tror jag. Men det kanske… är åtta stycken som jag pratar mer med. Men det är ju två stycken som jag pratar med… tre stycken som jag pratar mer djupt med… eller ja, lite mer. Eh, men dom andra är ju väldigt, har jag bra kontakt med också. Vänner. Det är ju inte det där djupa jag är van vid, men det kommer nog. Jag tror inte att den kommer med en gång. Vi har ju bara gått i två månader typ. Man knyter liksom mer och mer kontakt allt eftersom att tiden går.

I: Vad gör ni när ni träffas?

Natalie: Ja, vad gör vi… vi brukar äta något ibland. Vi sitter och snackar mycket. Och ofta blir det ju på dom här, eftersom vi pluggar mycket, så blir det att vi sitter mycket på förfesterna och snacka. Lyssna på musik så. Skämta med varandra. Men det är väldigt mycket prata, fortfarande att lära känna varandra. Och så går jag och tränar med två stycken. Det är väldigt bra, för dom ligger på samma nivå som mig.

I: Vi pratade inte så mycket om det förut, men vad hade du annars för fritidsintressen innan du flyttade?

Natalie: Eh, jag pluggade. Jag hängde med vänner. Bakade. Körde motorcykel. Spelade piano typ. Och tränar också.

I: Och det är inga andra aktiviteter som du har hunnit titta på än eller så?

Natalie: Nya? Öh… nä… jag tittar mer på film nu i alla fall (skratt). Fast det gjorde jag ganska mycket innan också så.

I: Är det för att du har mycket egentid att fördriva eller har det blivit så i din nya kompiskrets?

Natalie: Öh… Ja, det har hänt att jag har tittat på film med dom. Men du vet när man kommer hem, har pluggat hela dagen, man vill göra något avkopplande. Men jag har inte börjat med nån ny aktivitet så riktigt… Jag gick ut inte ut så mycket förr så det kan man väll säga är en ny aktivitet. Det fanns inte så många ställen att gå ut på heller. Det närmsta var kanske två mil bort. Så det hände inte så ofta.

I: Vad hade du för förväntningar på att komma hit till Halmstad?

Natalie: Att det skulle vara en bra utbildning på skolan. Eh, sen hoppades jag att… eller det var nog det jag förväntade mig mest, bra utbildning och att dom skulle vara ganska härliga ändå. Jag har aldrig haft en vardag i denna staden innan utan mer du vet bara kommit hit ibland. Så jag tänkte att Halmstad skulle vara en ganska härlig stad så pass. Fast många säger att det är en sommar stad. Sen vill man inte ha så höga förväntningar heller så att man inte blir besviken eller så. Och sen hade jag hört att nollningen skulle vara bra och att man skulle lära

känna mycket nytt folk och så. Men det har ju överträffat mina förväntningar på alla plan verkligen, så jag är verkligen hel positivt med allt som har med Halmstad och skolan att göra.

I: Vad roligt. Var du lite orolig över att skapa nya relationer här eller så? Just eftersom dina tidigare har varit så starka och nära, fanns det en rädsla över att du inte skulle hitta någon eller att du skulle få dåliga relationer?

Natalie: Jag, ja alltså… den första dan under nollningen. Då känner man ingen det är nytt för alla och man hinner ju inte lära känna någon riktigt. Så då var jag lite så… man kände sig lite osäker. Eller inte osäker men jag är alltid van vid att man har någon grund av nått slag. Så det känns väldigt konstigt och annorlunda att inte ha det alls nu. Eh, så jag var ju lite rädd att man inte skulle komma in i klassen och såna grejer. Men när jag pratade med vännerna där hemma så kändes det mycket bättre sen när dom sa ”men du kommer att hitta någon” typ. Jag fick lite såna här ”alltså shit jag känner inte någon” och vad händer om jag inte lär känna någon och så, men det gick bra. Men det är ju erfarenhet tänkte jag lite. Jag tänkte inte alls mycket på det innan det var mest när jag kom dit. Jag menar jag har ju alltid dom där hemma som jag kan hänga med.

I: Så även om du hade kommit och inte känt att du fick kontakt med någon, så hade du känt att du skulle fixat det ändå eftersom du har dina relationer sen innan?

Natalie: Ja. Det hade jag fixat ändå. Jag kände att nån skulle jag, alltså skolkontakter är ju ganska lätt att få, alltså klasskamrater. Man behöver ju inte hitta någon att hänga med på fritiden, utan bara snacka med på skola. Så det var jag ganska säker på att jag skulle få. Men om jag inte skulle fått någon närmre utan skulle suttit själv på eftermiddagarna då hade jag nog tänkt att jag skulle pendla istället.

I: Vad har du för uppfattning om lärarna och så? Tycker du dom är bra?

Natalie: Ja, dom är bra. Eh, det är dom. Dom är härliga. Alltså jag är van vid lite mer ”natura” lärare, lite mer konkreta, lite mera… ja, du vet. Alltså dom är lite mer abstrakta dom lärarna här. Men det är ju för att ämnet är lite mer abstrakt. Alltså, jag är van vid att det finns lagar på allt och att det funkar så här och så här med fysik och så. Medans här är det väldigt mycket att ”du ska tänka på det här”. Ja, men det är lite mer flytande så här. Lite såhär flummiga ibland (skratt). Dom i denna kursen som jag har, i början var jag lite ”oj… det här måste jag vänja mig vid”, kände jag. Men det funkade. Det tog nån föreläsning att vänja mig vid att det var så pass flummigt så. Men det var ju lite skillnad. Men dom är väldigt… man märker att dom är sjuksköterskor om man säger så, alltså dom är väldigt förstående och väldigt vänliga. Hjälpsamma så.

I: Var lärarna på gymnasiet lite mindre… eller förklara, hur var dom?

Natalie: Men det var en annan… Alltså dom tänkte inte så mycket på att, någon var översmart men hade ingen social kapacitet alls. Dom här, dom har det här vänliga i sig lite mer. Visst, dom var ju väldigt snälla och så men man hade inte riktigt den kontakten tycker jag inte. Men dom var nog lite mer… ja, visst det gick och skämta med dom och så också men…

I: Kunde du känna att du fick lite mer personlig kontakt med lärarna i gymnasiet ändå? Dom visste lite mer vem du var, kan du känna att du blir mer en i mängden här?

Natalie: Ja… öh… men dom kan ens namn tydligen ibland. Men ja, allt blir ju mer personligt när man är en liten klass. Och dom har ju lite större koll på vart man är. Men man märker verkligen att dom försöker eftersom dom kan allas namn redan. Dom försöker verkligen att få lite mer personligt över det hela, medan i gymnasiet så tänkte dom inte alls på samma plan. Dom tänkte nog inte att dom skulle lära sig namnen för att det skulle bli mer personligt om du vet vad jag menar.

I: Men om du känner att det skulle vara något med lärarna här eller så, så känner du att dom finns här?

Natalie: Ja, det känns som att jag skulle kunna gå till dom. Men det kände jag allt att jag kunde göra med lärarna på gymnasiet också.

I: Är det någon annan högskolepersonal som du har tagit kontakt med eller så?

Natalie: Öh, studenthälsan har jag haft kontakt med. Vi har tvungen att lämna in hälsodeklarationer så att vi inte hade COL och sånt. Vi ska ju ut på praktik och så sen.

I: Hur blev du bemött av dom tycker du?

Natalie: Dom var väldigt bra. Det tyckte jag. Väldigt trevliga. Väldigt bra faktiskt. Men dom är nog dom enda utöver som jag har haft kontakt med. På idrottscentrum är dom väldigt trevliga också. Eh, dom som har aktiviteterna och dom i receptionen är väldigt trevliga.

I: Har du varit på kåren?

Natalie: Ja, det har jag. Dom är också jätte trevliga (skratt). Ja men alltså man märker att man är, man märker att alla är lite äldre nu. Det är inte den här rivaliteten ibland som ibland kan hända på gymnasiet. En del var lite osäkra på sig själva där, men här är det inte det. Folk har hittat sig själv lite bättre.

I: Då undrar jag om du har fått några relationer utanför skolan eller så här i Halmstad?

Natalie: Eh… alltså… jag tror jag bara har träffat såna som går på högskolan. Det har ju hänt när man har varit ute att man har pratat med dom som inte går på skolan men man har ju inte kontakt med dom efteråt. Alltså jag är väldigt socialt person av mig så, så om jag är ute är det lätt att jag går och pratar med folk som jag inte känner. Men… det har ju inte alltid blivit så mycket mer än det sen.

I: Men känner du ändå att det skulle vara lätt att skapa relationer utanför skolan? Tror du det?

Natalie: Ja, jag befinner mig ju inte så mycket i nån aktivitet på det sättet. Det är ju i så fall om någon går på träningen och inte går på skolan. Då hade det nog varit lättare tror jag men… det är ju om man går ut en kväll och verkligen vill prata med någon och säger ”Ja men vi kan väll träffas någon mer gång?” DÅ tror jag att det hade funkat. Men dom flesta som är ute när

man själv är ute är ju studenter. Så att… jag tror det är lättare om man håller på med någon idrottsaktivitet eller gör något utanför skolan. Men det hade jag nog löst om jag ville.

I: Vad skulle du rekommendera någon som flyttar hit och inte känner att den hittar någon att umgås med?

Natalie: Jag skulle nog rekommendera att träna någon annanstans än idrottscentrum. Eh… och sen att, när man går ut, verkligen börjar prata med nytt folk. Börja med nån sport typ. Träffa nya genom intressen och så…

I: Men det känns som du har det ganska bra och är nöjd med din tillvaro och så.

Natalie: Mm.

I: Finns det något som du saknar i dina förhållanden nu, som du hade i dina gamla?

Natalie: Alltså… Nä, jag är van vid att folk är väldiga olika som personer. Om vi hade träffats idag jag och mina gamla kompisar, så tror jag inte att vi skulle börja umgås för vi är så sjukt olika. Ingen är lik den andra typ. Visst det finns ju intressen som liknar varandra, men vi är jätte olika, men det är också det som är charmen. Men jag är van vid att umgås med olika personer. Jag är väldigt ovan vid att hänga med såna som är som mig faktiskt. Så det känner jag inte direkt…

I: Finns det någonting som du har känt av som har varit dåligt i Halmstad?

Natalie: Ja, alltså… eftersom jag bor lite längre bort nu så har man ju inte alltid kunnat hänga med på, fast det är ju lite mer mitt fel, alltså jag har ju saknat det här hänga efter skolan mer ibland. Det är lite mer att dom vet att jag åker bussen hem så… ibland hittar vi på något direkt efter skolan då hänger jag ju på men om det är lite senare så säger jag att jag åker tillbaka och dom säger ju att dom förstår. Eh… så det är lite kanske det jag saknar, men det tror jag att jag lätt kommer att få när jag flyttar in sen. Jag är ju vad vid att ha dom här nära relationerna hela mitt liv liksom men jag tror att om jag bara ger det lite tid så kommer det.

I: Man har ju inte raster på samma sätt som i gymnasiet på högskolan, så kan du känna att det är lite synd och att det blir svårt att komma närmare dom som du inte lärde känna på nollningen?

Natalie: Ja… ja, om man… ja, men det flesta unga var ju med på nollningen liksom. Dom andra har man ju pratat med lite grann om dom har suttit nära, men som sagt jag har inte direkt… tänkt på det så…

I: Finns det någon i din klass som du tycker ser ensam ut eller så?

Natalie: (tystnad)

I: Eller som du inte riktigt kan läsa av eller så?

Natalie: Nja, i så fall är det väll kanske dom äldsta då, dom har jag ingen aning om. Det är lite hemskt för jag såg för två veckor sedan en som går i min klass som jag aldrig hade sett förut

liksom. Nu känner jag att när jag ser dom så skulle jag känna igen dom, men det var väldigt mycket nya ansikten. Speciellt dom äldre.

I: Har ni haft mycket examinationer?

Natalie: Nej, vi har första på fredag. Men vi har haft seminarie, tre stycken.

I: Har det varit bra flyt i dom?

Natalie: Ja, det har det allt tycker jag.

I: Finns det något mer som du tycker att samhället eller skolan skulle kunna göra för någon som dig som flyttar till en ny stad där den inte känner någon? Du sa att du tyckte att det var mycket eget ansvar, men finns det något mer som du tycker borde finnas eller så?

Natalie: Eh… dom hade ju på nollningen, fick vi gå runt och då fanns det någon skolkör som dom pratade om som man kunde gå med i om man ville. Jovisst, det kanske borde finnas men jag vet inte om så många hade gått på det, om du vet vad jag menar?

I: Anser du att du har gjort allt du har kunnat för att skapa nya relationer?

Natalie: Nä, jag har bara varit mig själv… jag är ganska social av mig, ganska öppen. Så när vi har varit ute och på nollningen så har jag ju börjar snacka med folk och sådär, så jag tror inte att jag skulle kunna göra så mycket mer själv på det sättet… som sagt, jag tror det är lättare om man bor inne i stan. Men jag känner inte att jag har något problem med det så.

I: Dom här nya relationerna som du har fått i Halmstad, tror du att det är några som du kommer ha fortsatt kontakt med efter studierna?

Natalie: Det skulle inte förvåna mig om det var livslångt, men man vet ju aldrig. Det går som det går tänker jag typ.

I: Då om du inte känner att du har något mer att tillägga så känner jag mig ganska nöjd.

Natalie: Nej.

I: Tack så mycket.